

ΤΑ ΟΠΛΑ ΤΟΥΣ ΡΙΧΝΟΥΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ
Γυμνή διαμαρτυρία από εκπροσώπους του κινήματος
Femen. Σκηνή από την ταινία *Καθημερινή επανάσταση*,
των αδελφών Ριαχί, που καταγράφει τους τρόπους και
τα επιτεύγματα της πολιτικής διαμαρτυρίας
που αποφεύγει τη χρήση βίας (ΣΕΛ. 6).

THESSALONIKI
INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
www.filmfestival.gr

16TH THESSALONIKI DOCUMENTARY FESTIVAL

FANME

SPONSOR OF THE AUDIENCE AWARDS

Fischer
PILSENER BEER

[facebook.com/FischerBeerGreece](https://www.facebook.com/FischerBeerGreece)

Enjoy responsibly

EDITORIAL του Ηλία Κανέλλη

Ένα φεστιβάλ εξωστρέφειας

**Η εφημερίδα του
 Φεστιβάλ Κινηματογράφου
 Θεσσαλονίκης**

Ειδική έκδοση για το
 16ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης

№ 280 [21/3/2014]

Διευθυντής σύνταξης: Ηλίας Κανέλλης

Αρχισυντάκτης: Δήμητρα Νικολοπούλου

Συντονισμός ύλης: Γκέλυ Μαδεμλή

Σύνταξη: Ελένη Ανδρουτσοπούλου, Δημήτρης Κερκινός,
 Αλεξάνδρα Κόλια, Γιώργος Κρασσασκόπουλος,
 Μαρία Παπαδάκη, Αγγελική Πέτρου,
 Τζωρτίνα Σερπιέρη, Θάνος Σταυρόπουλος,
 Έλενα Χρηστοπούλου

Υπεύθυνη αγγλικών σελίδων: Έλενα Χρηστοπούλου

Φωτογράφος: Βασίλης Βερβερίδης (MOTIONTEAM)

Κόμικς: Τάσος Ζαφειριάδης, Λουκάς Τσουκνίδα, Πέτρος Χριστούλιας

Παραγωγή: BLENDER SKG COMMUNICATIONS S.A.

Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: Δημήτρης Εϊπίδης

Μια φορά κι έναν καιρό, 16 χρόνια πριν, ένας καινούργιος κινηματογραφικός θεσμός ξεκινούσε στη Θεσσαλονίκη: το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ. Για την ταυτότητα, τους στόχους και το περιεχόμενό του δούλεψαν ελάχιστα, ούτως ή άλλως όμως αν δεν υπάρχει η δημιουργική φλόγα ενός προσώπου ή μιας μικρής ομάδας που θα εμπνεύσει και τους άλλους και, μαζί, η ουσιαστική καθοδήγηση, προϊόν πείρας, έμπνευσης και οράματος, δεν μπορεί κανείς να ελπίζει πολλά πράγματα. Εν πάση περιπτώσει, το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ τα είχε όλα αυτά. Έπεσε και σε γόνιμο έδαφος, μια πόλη με πληθυσμούς που διψούσαν να ανοίξουν πολλά παράθυρα στον κόσμο, και κάρπισε αμέσως.

Φυσικά, δεν ήταν παρθενογένεση. Είχε προϋπάρξει ένα μακρύ, ανθεκτικό, δημιουργικό κινηματογραφικό Φεστιβάλ, που στο πέρασμα του χρόνου καθρέφτισε τις εξελίξεις της κοινωνίας. Ανοιχτό στον κόσμο τα προδικτατορικά χρόνια, αγοραφοβικό τον καιρό της χούντας, αμήχανα ελληνοκεντρικό τη μεταπολίτευση, πέρασε πολλά μέχρι να βρει το διεθνές πρόσωπό του και να πορευθεί αυθύπαρκτο σε έναν κόσμο που άλλαζε εξίσου ραγδαία με την τεχνολογία του οπτικοακουστικού. Στη θεσμική σιγουριά αυτού του ιστορικού θεσμού κάρπισε το ανήσυχο καινούργιο. Δεκαέξι χρόνια μετά, συνεχίζει με την ίδια αυθαδή διάθεση, να ερευνά και να προτείνει.

Διότι αν δεν ερευνούσε και δεν πρότεινε, αν δηλαδή δεν αναμετρίοταν με τα προβλήματα της χώρας μας, της Ευρώπης και του πλανήτη, αν δεν ανακάλυπτε τολμηρές γραφές που δεν παρατηρούν τον κόσμο με τον καθησυχαστικό τρόπο που το κάνει στην πλειονότητά της η επαρχιώτικης νοοτροπίας ελληνική τηλεόραση, αν δεν αναδείκνυε τα ζητήματα κι αν δεν γινόταν ένα βήμα δημιουργικού δημοκρατικού διαλόγου, δεν θα είχε λόγο ύπαρξης. Τα Φεστιβάλ δεν ζουν ερήμην του κοινού τους. Και το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης επέλεξε το ζωηρό,

το ανήσυχο αλλά και διψασμένο για γνώση, περιπέτεια, συγκινήσεις και διάλογο κοινό. Και με τη σειρά του, το κοινό αυτό ανταποκρίθηκε ανταμείβοντας το Φεστιβάλ με την προσέλευσή του, το κέφι του, τη νεότητά του, τους προβληματισμούς του, την ερωτική διάθεσή του και την αιρετική ματιά στα πράγματα.

Το Φεστιβάλ έχει πολλές λειτουργίες ταυτόχρονα. Καλλιτεχνικός θεσμός, ανοιχτός δηλαδή στις καινούργιες γραφές, στον μοντερνισμό, στον πειραματισμό, στη συγκίνηση και στην ανατροπή. Χώρος προστασίας και ανάδειξης της οπτικοακουστικής ιστορίας, χώρος μύησης και μνήμης, δηλαδή, στην ιστορία του οπτικοακουστικού αλλά και της ανθρωπότητας. Βήμα προβληματισμού για τα ζωτικά θέματα της ανθρωπότητας: τα ατομικά δικαιώματα, τις μεγάλες συγκρούσεις, τις ανισότητες, τη διεκδίκηση της ζωής, των ελευθεριών, της έμφυλης ταυτότητας, τις καταγραφές της μνήμης, των στρατηγικών εξόδου από την ελληνική κρίση... Κέλυφος ζωής, νεανικής κυρίως ζωής. Και ασφαλώς, παζάρι – μια γιορτή, μεταξύ άλλων, διάδοσης και προώθησης του ελληνικού οπτικοακουστικού προϊόντος.

Για όλους αυτούς τους λόγους δεν μπορεί παρά να είναι ανοιχτό στον κόσμο, όσο περισσότερο ανοιχτό μπορεί. Η πολυγλωσσία, ο πλούτος των ειδών που εκπροσωπούνται, ο πλουραλισμός των απόψεων δεν είναι απλώς στοιχεία ταυτότητας. Είναι ζωτικής σημασίας χαρακτηριστικά της λειτουργίας του. Αν έλειπαν όλα αυτά, δεν θα χρειαζόμασταν κανένα φεστιβάλ. Θα αρκούσε ο καθρέφτης μας. Σε έναν κόσμο που αλλάζει, σε μια χώρα που είναι υποχρεωμένη να προσπαθήσει να μοιάσει στους καλύτερους της και να τους ξεπεράσει, τα φεστιβάλ δεν είναι στήλες με ομφαλοσκόπους αλλά ζωντανοί οργανισμοί. Το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης θα παραμείνει ανήσυχη γιορτή πλουραλισμού και εξωστρέφειας. Είναι το στοιχείο του. Με τη συμβολή σας, τη συμπαράστασή σας, τη συμμετοχή σας, το κερδίζει. Το κερδίζουμε.

@filmfestivalgr
 ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
 ΣΤΟ TWITTER

Info

Τιμώντας τη μνήμη του σπουδαίου ντοκιμαντερίστα, αποφασίστηκε, από φέτος, η καθιέρωση του Βραβείου Κοινού Πίτερ Ουιντόνικ, σε αναγνώριση της σπουδαίας συνεισφοράς του στην τέχνη του ντοκιμαντέρ. Το βραβείο θα απονέμεται στο καλύτερο ξένο ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης. Εξάλλου, στις εκδόσεις του Φεστιβάλ κυκλοφόρησε το βιβλίο Peter Wintonick (επιμ.: Δημήτρης Κερκινός), μια μονογραφία για το έργο και την ταυτότητα του Καναδού φίλου.

Ο ΠΡΕΣΒΗΣ ΤΟΥ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Ο Πίτερ Ουιντόνικ (1953-2013). Φίλος και τακτικός επισκέπτης του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, άφησε έντονα τα ίχνη του στο θεσμό. Στις φωτογραφίες, κάτω, δυο στιγμιότυπα από το θεσσαλονικιώτικο πέρασμά του. Αριστερά, πέρυσι τον Μάρτιο, με τον σκηνοθέτη Σάιμον Μπρουκ. Δεξιά, στην εκδήλωση προς τιμήν του, κατά την οποία του απονεμήθηκε τιμητική πλακέτα, το 2009.

Πίτερ Ουιντόνικ

ΕΝΑΣ ΚΑΝΑΔΟΣ ΦΙΛΟΣ

Του Δημήτρη Κερκινού

Ο Πίτερ Ουιντόνικ δεν είναι πια ανάμεσά μας. Ο σπουδαίος ντοκιμαντερίστας από τον Καναδά, δημιουργός και δάσκαλος. Πάντα δραστήριος, εργάστηκε στην κατεύθυνση ενός ιδιώματος με στόχο την απομυθοποίηση μέσω των εικόνων. Χαιρέτισε την ψηφιακή τεχνολογία που εκδημοκράτισε την έκφραση. Έκανε προσιτή την ταχεία διάδοση της εναλλακτικής πληροφόρησης στο πλαίσιο μιας ανεξάρτητης σκηνής. Γεννημένος το 1953, πέθανε στις 18 Νοεμβρίου 2013 έχοντας αφήσει ένα πλούσιο έργο. Η δραστήρια, μαχητική μορφή του λείπει από έναν χώρο που έχει ανάγκη πρότυπα ανεξαρτησίας, μαχητικότητας, ευρηματικότητας, γεμάτα πάθος και ενέργεια.

Ο Πίτερ Ουιντόνικ ήταν πολιτογραφημένος Θεσσαλονικιός. Υπήρξε μόνιμος θαμώνας του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ, έχοντας δώσει το παρόν σχεδόν σε όλες του τις διοργανώσεις.

2ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2000

✦ Με την ευκαιρία προβολής της ταινίας του, *Σινεμά Βεριτέ*.

4ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2002

✦ Ήταν ομιλητής στην ημερίδα «Ανθρώπινα δικαιώματα: τα παιδιά» μαζί με τον Μοσέν Μαχμαλμπάφ και τη Μαργαρίτα Παπανδρέου.

✦ Συμμετείχε στη ζωντανή τηλεδιάσκεψη - συζήτηση με τον Νόαμ Τσόμσκι, με θέμα την τρομοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, στον απόηχο του τρομοκρατικού κτυπήματος την 11η Σεπτεμβρίου 2001 στη Νέα Υόρκη και μετά την αμερικανική επέμβαση στο Αφγανιστάν.

✦ Παρέστη στην παγκόσμια πρεμιέρα της ταινίας του «Πιστεύω ό,τι βλέπω» – *Φορητές κάμερες, ανθρώπινα δικαιώματα και οι ειδήσεις*, που συνυπέγραψε με την Κατερίνα Τσίζεκ.

8ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2006

✦ Ήταν εισηγητής στο εργαστήριο «Από την ιδέα στην εικόνα» με θέμα την ψηφιακή παραγωγή ντοκιμαντέρ.

9ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2007

✦ Συμμετείχε στο εργαστήριο του EDN ως σύμβουλος των σκηνοθετών, στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν την υποστήριξη των κινηματογραφικών τους σχεδίων. Έκτοτε, η συνεργασία του με το EDN στη Θεσσαλονίκη ήταν συνεχής, έως και πέρσι.

10ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2008

✦ Ήταν εισηγητής στο εργαστήριο «Η παραγωγή ντοκιμαντέρ» μαζί με τους Άρτο Χάλονεν, Όλγα Αμπάζογλου και Βάλερι Κοντάκος.

✦ Συμμετείχε στο συντονισμό του «Just Talking», εκδήλωσης στην οποία συνέχισε να συμβάλλει έως και πέρσι.

11ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2009

✦ Το Φεστιβάλ διοργάνωσε αφιέρωμα στο έργο του. Προβλήθηκαν οι ταινίες του: *Pilgrimage: προσκύνημα στην εικόνα*, σε συν-σκηνοθεσία με την Μάιρα

Μπερτ-Ουιντόνικ, και *Κατασκευάζοντας συναίνεση: Ο Νόαμ Τσόμσκι και τα ΜΜΕ*. Σε ειδική εκδήλωση, του απονεμήθηκε τιμητική πλακέτα για την συνεισφορά του στο ντοκιμαντέρ από τον διευθυντή του φεστιβάλ, Δημήτρη Ειπίδη.

14ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2012

✦ Υπήρξε ομιλητής στο «Market talks», στο πλαίσιο σειράς διαλέξεων από διακεκριμένους επαγγελματίες του ντοκιμαντέρ που διοργανώθηκε από το τμήμα της Αγοράς Ντοκιμαντέρ.

15ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ/2013

✦ Ήταν πρόεδρος της κριτικής επιτροπής FIPRESCI.

16ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ /2014

✦ Στην φετινή διοργάνωση, ο Πίτερ Ουιντόνικ βρίσκεται νοερά μαζί μας, μέσα από το αφιέρωμα που διοργανώνει το Φεστιβάλ στη μνήμη του με πέντε από τις σημαντικότερες ταινίες του, τις οποίες έχει υπογράψει ως σκηνοθέτης και παραγωγός, καθώς επίσης και μέσα από τη δίγλωσση έκδοση στο έργο του, η οποία αναδεικνύει την επιρροή και την εμπνευση που παρείχε όλα αυτά τα χρόνια στο ντοκιμαντέρ.

ΤΖΙΝ ΜΕ ΤΟΝΙΚ: ΟΤΑΝ ΚΑΝΑΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ

Άλι Ντερκς και Πίτερ Ουίντόνικ

Ο Πίτερ Ουιντόνικ πέθανε στις 18 Νοεμβρίου 2013, την παραμονή της επίσημης έναρξης του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ του Άμστερνταμ. Την επομένη μέρα θα ξεκινούσαν οι συναντήσεις του «High Tea», όπου νέοι ντοκιμαντερίστες θα συζητούσαν για πιθανές συνεργασίες καθώς ο «Πρέσβης του Ντοκιμαντέρ» θα τους σέρβιρε – απλώς – τσάι. Η Άλι Ντερκς, διευθύντρια της διοργάνωσης, που συναντήσαμε στην Ολλανδία, θα θυμάται την πρώτη τους συνάντηση, κι όχι την τελευταία.

«Ήμασταν στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Βομβάης, ένα τσούρμιο Δυτικοί που ψάχναμε απεγνωσμένα αλκοόλ, αν και απαγορευόταν σε όλη την πόλη. Καταλήξαμε στην ταράτσα ενός ξενοδοχείου όπου καταφέραμε να πιούμε τα περιφρημα “Πίτερ Ουιντόνικς”, δηλαδή τζιν με τόνικ! Μεθύσαμε και ξεκινήσαμε το χορό, μου έκανε εντύπωση αυτός ο μεγαλόσωμος άντρας που χόρευε τόσο καλά παρά το βάρος του και έκανε τόσες φιγούρες – και τριγυριζόταν από κορίτσια. Σύντομα κατάλαβα γιατί όλοι αυτοί οι νέοι άνθρωποι ήταν δίπλα του. Ήταν καταπληκτικός δάσκαλος, ήξερε πώς να φέρνει τους σωστούς ανθρώπους σ’ επαφή μεταξύ τους, είχε φοβερό “μάτι” και πάντα είχε μια καλή κουβέντα να πει στον σκηνοθέτη, ακόμα κι όταν η ταινία δεν του είχε αρέσει καθόλου. Στο φεστιβάλ του Άμστερνταμ λέγαμε το αστείο πως έχει κλώνους, γιατί πραγματικά ήταν παντού. Το πρωί στο ξενοδοχείο να συντρώνει με παραγωγούς, μια ώρα αργότερα σε αίθουσα να προλογίζει, ενώ το βράδυ ήταν πάντα στην πίστα. Απίστευτη ενέργεια. Ο ίδιος είχε πάρει τον όρκο της φτώχειας, έλεγε πως κάθε ντοκιμαντερίστας οφείλει να το κάνει. Και λίγο πριν φύγει, μου είχε γράψει έναν λόγο, για μια ομιλία που θα έδινε για τα δέκα μυστικά ενός καλού ντοκιμαντέρ. Σ’ αυτό το κείμενο έγραφε πως στο μέλλον δεν θα χρειάζονται τα ντοκιμαντέρ, αυτά που γυρίζονται ήδη θα έχουν κάνει τον κόσμο ένα υπέροχο μέρος.»

ΧΩΡΙΣ ΒΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΟ

ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Αδελφοί Ριαχί

Μια μορφή κοινωνικής διεκδίκησης απέναντι σε εξουσιαστικά συστήματα μπορεί να έχει βίαιη δράση: συγκρούσεις, οδομαχίες, λεηλασίες, εμπρησμούς, ακόμα και χρήση όπλων. Μια άλλη μορφή ανάλογης διεκδίκησης αποκλείει συλλήβδην τη βία. Ένα ντοκιμαντέρ για τα διεκδικητικά κινήματα σε όλο τον κόσμο υποστηρίζει ότι η άρνηση της βίας εκ μέρους των διαδηλωτών δεν συνιστά μόνο ηθική στάση. Είναι και αποτελεσματικότερη μορφή διεκδίκησης.

Συνέντευξη στην **Αλεξάνδρα Κόλια**

Ποιο είναι το κοινό χαρακτηριστικό ανάμεσα στα παγκόσμια κινήματα τα οποία καταγράφετε;

Κοινό στοιχείο όλων των διεθνών κινημάτων διαμαρτυρίας είναι η αποφυγή της χρήσης βίας και ο αόρατος δεσμός του αγώνα για έναν καλύτερο και πιο δίκαιο κόσμο στον οποίο οι άνθρωποι θα ζουν τη ζωή που τους αξίζει – μια ζωή που δεν θα ελέγχεται από το μεγάλο κεφάλαιο, τις τράπεζες, τις εταιρείες, από αδίστακτους και διεφθαρμένους δικτάτορες και τις ελίτ των επιχειρήσεων. Οι άνθρωποι ανά τον κόσμο, οι καθημερινοί άνθρωποι και όχι μόνο οι ακτιβιστές, θέλουν να αλλάξουν τον τρόπο ζωής τους. Αυτό μπορεί να το αποκαλέσει κανείς ακτιβισμό, εμείς το λέμε *Καθημερινή επανάσταση*. Είναι εξαιρετικά σημαντικό σε κάθε δημοκρατική κοινωνία, να μπορεί να ασκήσει κανείς το δικαίωμά του στη διαμαρτυρία, ιδιαίτερα αναγκαίο εργαλείο της ανθρωπότητας εάν τα πράγματα εξελίσσονται λάθος. Αλλά ο πιο σωστός, κατά τη γνώμη μας, τρόπος για να διαμαρτυρηθεί κανείς είναι να αποφύγει τη βία. Η Έρικα Τσένουουεθ και η Μαρία Στέφαν, συγγραφείς του βιβλίου *Why Civil Resistance Works*, αποδεικνύουν με επιχειρήματα και μετρήσεις ότι η

μη-βία συμβάλλει με αποτελεσματικότερο τρόπο στη θετική αλλαγή των κοινωνιών από ό,τι αν αυτή επιδιωχθεί με τη βία.

Σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο μπορούν οι ειρηνικές διαμαρτυρίες να έχουν αποτέλεσμα;

Μπόρεσαν άνθρωποι σαν τον Μαντέλα, τον Γκάντι και τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ να αλλάξουν τις ζωές των ανθρώπων; Φυσικά και το έκαναν, τόσο οι ίδιοι όσο και οι ειρηνικοί τους αγώνες. Η μη βίαιη διαμαρτυρία είναι πολύ ελκυστικότερη για τα πλήθη. Στη μη βίαιη διαμαρτυρία, το κλειδί για αλλαγή είναι οι αριθμοί. Πρέπει να πείσεις πολλούς ανθρώπους. Και δεν θα τους πείσεις σκοτώνοντας και καταστρέφοντας. Αντίθετα, θα τους πείσεις με χιούμορ, θετικότητα, στρατηγική και συνέπεια. Θα τους πείσεις δείχνοντάς τους ότι ο δικός σου αγώνας είναι και δικός τους. Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι η ειρηνική αλλαγή είναι πιο βιώσιμη. Αντίθετα, ό,τι κερδίζει κανείς με τη βία, μπορεί να το κρατήσει μόνο με τη βία.

Παρά τον ειρηνικό χαρακτήρα των επαναστατικών κινήματων που παρατηρείτε στο ντοκιμαντέρ, πολλές φορές αντιμε-

τωπίζονται με καταστολή. Αντιμετωπίσατε ανάλογο εμπόδιο στα γυρίσματα;

Ναι, ήρθαμε συχνά αντιμέτωποι με την αστυνομική βία. Ειδικά στη Νέα Υόρκη, όπου η «οικονομική ζώνη» προστατεύεται με κάθε κόστος, η αστυνομία ήταν κάτι σαν ιδιωτικός μισθοφόρος που ενεργούσε εκ μέρους του πρώην δημάρχου Μπλούμπεργκ και των φίλων του από τη Γουόλ Στριτ. Επιχείρησαν να τρέξουν επάνω μας με τις μοτοσικλέτες τους, έσυραν φωτογράφους και εικονολήπτες έξω από το πλήθος των διαδηλωτών... Αλλά βρισκόμασταν πολύ κοντά στους διαδηλωτές, κινούμασταν μαζί τους, υιοθετώντας τακτικές ασφαλείας που είχαν ήδη δοθεί στους συμμετέχοντες στη διαδήλωση, όπως π.χ. να γράψουμε στο χέρι μας τα τηλέφωνα των δικηγόρων του κινήματος Occupy Wall Street σε περίπτωση που συλληφθούμε. Υπήρχε γενικά κίνδυνος, αλλά τις περισσότερες φορές η κάμερα λειτουργούσε και σαν τοίχος ανάμεσα σε εμάς και στην αστυνομία, μετριάζοντας έτσι το φόβο μας. Επιπλέον, μας βοηθούσε να μην πολυσκεφτόμαστε τις πιθανές συνέπειες και απλώς να μπούμε στη δράση και να συμμετέχουμε στα γεγονότα.

Βλέπετε διαφορές ανάμεσα στον τρόπο με τον οποίο εκφράζονται οι πολίτες μέσα από αυτά τα κινήματα εν καιρώ κρίσης, σε διαφορετικά μέρη του κόσμου, όπως π.χ. η Μέση Ανατολή και η Ευρώπη;

Δεν εντοπίζουμε και πολλές διαφορές, καθώς οι λόγοι της διαμαρτυρίας και των εξεγέρσεων στις διάφορες χώρες και σε διάφορους πολιτισμούς είναι κατά βάση παρόμοιοι. Πρόκειται για την καθημερινότητα των ανθρώπων – ο Τυνησιος που αυτοπυρπολείται επειδή ταπεινώθηκε και δεν μπορεί να βγάλει τα προς το ζην, οι περικοπές στις κοινωνικές υπηρεσίες και την υγεία στην Ισπανία, το ξεπούλημα των υποθηκών ανά τον κόσμο, και πάει λέγοντας. Αυτά είναι στοιχειώδεις κατακτήσεις, τις οποίες μια ανεπτυγμένη κοινωνία οφείλει να προστατεύσει με κάθε κόστος. Και μια που το διαδίκτυο κάνει τον κόσμο μικρότερο συνδέοντας ανθρώπους και κινήματα, είναι εύκολο να βρει κανείς έμπνευση και να διδαχθεί πράγματα από ανθρώπους που βρίσκονται στην άλλη άκρη του κόσμου. Βεβαίως, όμως, κάθε επιτυχημένο μη βίαιο κίνημα είναι τοπικό και πρέπει να συνδέεται άμεσα με την κοινωνία του και τα σύγχρονα προβλήματα κάθε κουλτούρας.

ΑΓΟΡΙΑ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

Μια περιήγηση στα θέρετρα σεξουαλικού τουρισμού της Κένυας, όπου μαύρα αγόρια κρατούν συντροφιά σε λευκές γηραιές κυρίες. Πώς, τι, γιατί;

Συνέντευξη στη **Μαρία Παπαδάκη**

Ποια ήταν η κυριότερη δυσκολία που αντιμετωπίσατε στην προσέγγιση αυτού του ευαίσθητου θέματος;

Το να βρω τους κύριους χαρακτήρες ήταν από μόνο του πρόκληση. Ειδικά οι Ευρωπαϊκές γυναίκες φοβούνταν ότι θα τις παρουσιάσω με αρνητικό τρόπο. Ήμουν τυχερός που γνώρισα τη Λιν, η οποία είχε το θάρρος να μας αφήσει να την πλησιάσουμε και να την κινηματογραφήσουμε. Μου αρέσουν και οι δυο κύριοι χαρακτήρες του ντοκιμαντέρ, και νιώθω ότι έχω καταλάβει από πού προέρχονται τα βιώματά τους. Επίσης θεωρώ γενναίο εκ μέρους τους ότι αποφάσισαν να μοιραστούν ένα κομμάτι της ζωής τους μαζί μου.

Πώς γνωρίσατε τον Γιούμα; Ήταν εύκολο να κερδίσετε την εμπιστοσύνη του; Τι συνέβη με τη Λιν;

Και τους δύο τους γνώρισα στη Μομπάσα της Κένυας. Είχα βγει με τον ηχολήπτη κι έναν ντόπιο, όταν τους συναντήσαμε. Ταιριάξαμε αμέσως και εκείνο το βράδυ διασκεδάσαμε όλοι μαζί. Έπειτα, βρεθήκαμε ξανά κάποιες φορές και όταν τους ανέφερα τους στόχους της παραγωγής μας, συμφώνησαν να συμμετάσχουν δίχως δεύτερη σκέψη γιατί μας εμπιστεύθηκαν. Περάσαμε ωραία κατά τη διάρκεια των γυ-

ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΑΓΟΡΙ ΤΗΣ ΠΛΑΖ

Εμίλ Λάνγκμπαλε

ρισμάτων και αυτό το κλίμα που αναπτύχθηκε μεταξύ μας βοήθησε να μας εμπιστευθούν και να μη θελήσουν να κρυφτούν από μας.

Ο φακός σας αποκαλύπτει έναν κόσμο γεμάτο κάλπικες ελπίδες και όνειρα. Πώς σχολιάζετε την αναζήτηση σεξουαλικού συντρόφου μέσω του τουρισμού;

Κάποιοι ειδικοί αποκαλούν το φαινόμενο αυτό *ταξίδι προς την αναζήτηση του ρομαντισμού*, όρος που δεν είναι ανακριβής, αφού οι γυναίκες αυτών των προδιαγραφών δίνουν προτεραιότητα στην ανάπτυξη μιας ρομαντικής σχέσης πριν προχωρήσουν στην σεξουαλική επαφή. Είμαι σίγουρος ότι κάθε σχέση είναι διαφορετική, αλλά όταν μιλάμε για τον Γιούμα και τη Λιν νομίζω ότι βρήκαν έναν κοινό τρόπο επικοινωνίας παρά τις διαφορές τους και την ασυνήθιστη κατάσταση στην οποία βρεθήκανε. Μου φάνηκε ότι και οι δύο είχαν ανάγκη εκπλήρωσης κάποιων βασικών ανθρώπινων αναγκών. Επομένως, ο ένας εκμεταλλεύτηκε τον άλλο και τούμπαλιν. Και πάλι όμως, δεν θεωρώ ότι θα έπρεπε να τους

κρίνω εγώ ή οποιοσδήποτε άλλος. Για μένα, το κύριο θέμα είναι αυτός ο παράξενος, χωρίς σύνορα κόσμος μας στον οποίο οι άνθρωποι νιώθουν την ανάγκη να αναπτύξουν τέτοιου είδους σχέσεις.

Υπάρχουν μη κυβερνητικές οργανώσεις που υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα οι οποίες καταπολεμούν αυτό το φαινόμενο; Σας προσέγγισαν με σκοπό να χαράξετε κοινή τακτική αντιμετώπισης του θέματος που πραγματεύεστε μετά την προβολή της ταινίας και το βραβείο που λάβατε στο Φεστιβάλ του Κάρλοβι Βάρι;

Καμία οργάνωση δεν με έχει προσεγγίσει, αλλά ξέρω ότι το υπουργείο Πολιτισμού της Κένυας έχει δεχτεί σκληρή κριτική για την αδράνεια που επιδεικνύει για τον ραγδαία αναπτυσσόμενο σεξουαλικό τουρισμό στην Μομπάσα. Έχω ακούσει ότι η Unicef δραστηριοποιείται ενεργά ως προς την καταπολέμησή του. Παρ' όλα αυτά, το φαινόμενο μοιάζει αδύνατο να εξαλειφθεί, δεδομένης της μετα-αποικιοκρατικής πραγματικότητας που βιώνουμε.

ΤΟΣΟ ΜΑΚΡΙΑ ΤΟΣΟ ΚΟΝΤΑ

Μια σούπερ-γιαγιά ταξιδεύει με ένα σακίδιο σε όλο τον κόσμο. Η Τερέζα και ο Γιαν έχουν μια, όχι απαραίτητα ευτυχισμένη, αλλά πραγματικά εναλλακτική συμβίωση. Μέσα από τις διακυμάνσεις της σχέσης τους (και τον νέο έρωτα της Τερέζας με έναν κατά πολύ νεότερό της άνδρα) ξεπροβάλλει μια γλυκόπικρη, αναζωογονητική ιστορία για τη θέληση και την ελπίδα.

Συνέντευξη στην **Έλενα Χρηστοπούλου**

Τι σας συναρπάζει περισσότερο στην ιστορία της Τερέζας;

Με γοήτευσε η ιστορία μιας γυναίκας, η οποία στα 60 της άλλαξε ριζικά τη ζωή της. Μετά από χρόνια κατάθλιψη, αποφάσισε να απολαύσει την ζωή της. Δανείστηκε 50 δολάρια και με ωτοστόπ ξεκίνησε το μεγάλο της ταξίδι. Επέστρεψε μετά από τρεις μήνες - τρισευτυχισμένη, χωρίς τα αντικαταθλιπτικά. Το πρώτο της ταξίδι την έκανε να πιστέψει στον εαυτό της. Σήμερα είναι πάνω από 80 ετών και έχει επισκεφτεί περισσότερες από 60 χώρες, μεταξύ αυτών το Βιετνάμ, τη Ρωσία και την Κίνα. Τα ταξίδια της φέρνουν μεγάλη σωματική κόπωση. Η Τερέζα

είναι φτωχή. Δεν διανυκτερεύει σε ξενοδοχεία, δεν τρώει σε εστιατόρια. Στο ταξίδι την βοηθούν οι άνθρωποι τους οποίους τους συναντά στο δρόμο. Αν είχε κάνει μια ταινία μόνο για την Τερέζα θα ήταν ταινία για την υπέρβαση των περιορισμών: σωματικών (λόγω της ηλικίας), οικονομικών (λόγω της φτώχειας), γλωσσικών (η Τερέζα δεν μιλάει αγγλικά), και των λιγότερο σημαντικών, δηλαδή των διακρατικών συνόρων. Όμως η ταινία δεν είναι μόνο για την Τερέζα. Υπάρχει και ο σύζυγός της. Η Τερέζα και ο Γιαν είναι μαζί πάνω από 60 χρόνια. Εκείνη ήταν το κορίτσι των ονείρων του, εκείνος ήταν ο έρωτας της ζωής της. Αλλά η Τερέζα λέει ότι ο Γιαν ποτέ δεν της έδωσε αγάπη. Εκείνος λέει ότι ήταν ένας καλός γάμος. Το Όλα γίνονται είναι ταυτόχρονα μία ταινία για την απομάκρυνση των ανθρώπων που κάποτε ήταν πολύ κοντά ο ένας στο άλλον.

Γιατί παρουσιάζετε τον Έλληνα εραστή της Τερέζας, τον Γιάννη, ως άνθρωπο-μυστήριο;

Σκεφτόμουν να διευρύνω τη δίγλωσση αφήγηση και σε τρίτο πρόσωπο, ώστε ο Γιάννης να έχει δικό του λόγο στην ταινία. Τελικά όμως άφησα μόνο την Τερέζα και τον Γιαν. Εφόσον θα έδειχνα την Τερέζα με τον Γιάννη θα γινόταν μια ταινία για τη συζυγική απιστία, για το τρίγωνο. Αυτό θα ήταν μεγάλη

ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

ΟΛΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Λίντια Ντούντα

απλοποίηση. Ο Γιάννης εμφανίστηκε πολύ αργά στην ζωή τους.

Πώς σας δέχθηκαν οι άνθρωποι στα αυτοκίνητα και τα φορτηγά τους, να γυρίσετε τα ταξίδια της Τερέζας με ωτοστόπ;

Ο κανόνας ήταν ο εξής: εμείς περιμένουμε να σταματήσει η Τερέζα κάποιο αυτοκίνητο και μόνη της να συνηνοηθεί με τον οδηγό. Μόνο όταν ο οδηγός συμφωνούσε να την πάρει, χωρίς να γνωρίζει την ύπαρξη του συνεργείου μας, τότε μπαίναμε στο προσκήνιο. Πρακτικά αυτό σήμαινε ότι πολύ καιρό περάσαμε κρυμμένοι στους θάμνους ή πίσω

από κάποιο φράχτη. Στο αμάξι που έμπαινε η Τερέζα επιβιβαζόταν μόνο ο οπερατέρ. Το υπόλοιπο συνεργείο ακολουθούσε με δεύτερο αμάξι. Είχαμε καλό εξοπλισμό για την ηχογράφηση. Ο πομπός ήταν στο σακίδιο της Τερέζας και ο δέκτης στο δικό μας αυτοκίνητο. Είχα την δυνατότητα παρακολούθησης ήχου και έτσι έλεγχα την κατάσταση. Πρέπει να υπογραμμίσω πάντως ότι η εικόνα μιας ογδοντάχρονης γυναίκας που περπατά μόνη της στο δρόμο με ένα τεράστιο σακίδιο γεννούσε στους ανθρώπους τόση καλοσύνη που έφτανε και για όλους εμάς στο συνεργείο.

ΕΚΤΟΣ ΔΡΟΜΟΥ

Ελίζα Αμορούζο

ΕΙΜΑΙ Ο,ΤΙ ΘΕΛΩ

Πώς μάθατε για τον Πίνο και πώς τον γνωρίσατε; Γιατί μια ταινία γι' αυτόν;

Γνώρισα τον Πίνο από σύμπτωση. Είναι ο μηχανικός ενός πολύ καλού μου φίλου, εκείνος μου μίλησε για τη σχέση του, την αγάπη του με τη Μαριάννα. Ήταν κάτι που μου έκανε μεγάλη εντύπωση και με προκάλεσε να πε-

ριγράψω την ιστορία του.

Είναι εντυπωσιακό το πόσο ανοιχτοί είναι όλοι απέναντι στην κάμερα. Πόσο εύκολο ήταν να πετύχετε αυτό το κλίμα;

Αυτή η παράξενη οικογένεια είχε ήδη γίνει αποδεκτή από πολλούς ανθρώπους, οπότε

ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

Το πρώτο ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους της βραβευμένης σκηνοθέτριας από τη Ρώμη είναι το πορτρέτο ενός μηχανικού αυτοκινήτων και πρώην οδηγού αγώνων, που αποφάσισε να ζει σαν γυναίκα παντρεμένος με τη γυναίκα που αγαπά.

Συνέντευξη στον **Γιώργο Κρασσακόπουλο**

έμοιαζε τελείως φυσικό για εκείνους να είναι ο εαυτός τους. Ήταν έτσι από την αρχή, από την πρώτη στιγμή που τους συνάντησα, και ήταν ξεκάθαρο ότι δεν υποδύονταν κάτι για χάρη της κάμερας.

Πόσον καιρό περάσατε μαζί τους; Και πόσο καιρό σας πήρε για να οργανώσετε το υλικό της ταινίας;

Πέρασα περίπου δυο χρόνια μαζί τους, αλλά δίχως να κάνουμε γυρίσματα, απλώς χτίζοντας μια σχέση και γνωρίζοντας τον Πίνο και τη Μαριάννα. Τα γυρίσματα κράτησαν περίπου τρεις εβδομάδες και προέκυψε, περίπου, 100 ώρες διαθέσιμο υλικό. Μοντάραμε έξι μήνες για να φτάσουμε στο τελικό αποτέλεσμα.

Πόσο εύκολο είναι το είδος του αποκαλυπτικού ντοκιμαντέρ που υπηρετείτε, χωρίς οι θεατές να μείνουν με την εντύ-

πωση της αδιάκριτης παρατήρησης ιδιωτικών ζωνών από την κλειδαρότρυπα;

Δεν προσπάθησα ούτε στιγμή να περιγράψω τη «σκανδαλιστική» ιστορία ενός μηχανικού αυτοκινήτων και πρώην οδηγού αγώνων που τώρα είναι τρανσέξουαλ. Ήθελα να αφηγηθώ την ιστορία τους, τη ζωή τους, την αγάπη των δυο βασικών μου χαρακτήρων σαν να επρόκειτο για συνηθισμένη οικογένεια. Αυτή η «κανονικότητα» με την οποία τους προσεγγίζω νομίζω ότι αλλάζει όλη την προοπτική με την οποία κανείς βλέπει την ταινία.

Είναι τόσο εύκολο στην Ιταλία να επιλέγεις ταυτότητα φύλου;

Δείχνω απώς πόσο ο ήρωάς μου έχει μάθει να διεκδικεί τις επιθυμίες του. Δεν νοιάζεται για τις κρίσεις και τις προκαταλήψεις της κοινωνίας. Είναι μαχητής και μάχεται για την ελευθερία του.

ΠΟΡΤΡΕΤΑ

AMERICAN DREAM

Η Ντόρις Πέιν είχε καταδικαστεί για διακεκριμένες κλοπές κοσμημάτων και έκτιε την ποινή της στη φυλακή, όταν την αναζητήσατε. Γιατί αυτή;

Επισκεπτόμουν την Ντόρις σε εβδομαδιαία βάση για αρκετούς μήνες και κάθε φορά που συναντιόμασταν, μου ξεδίπλωνε όλο και πιο εύκολα το παρελθόν της. Ήταν εύκολο πάντως να διερευνήσουμε την ιστορία της, από δημοσιεύματα του Τύπου και από τα αστυνομικά αρχεία, ήδη λοιπόν γνωρίζαμε σε γενικές γραμμές την ιστορία της. Γι' αυτό, όταν της ανέφερα κάποιες από τις πιο απίστευτες ληστείες που είχε κάνει, εκείνη συμπλήρωσε τα κενά, αφηγούμενη τα περιστατικά προσθέτοντας συναρπαστικές λεπτομέρειες. Το έκανε μετά χαράς και γελών-

τας, πράγμα που ως σκηνοθέτες νιώσαμε ότι την έκανε ακόμη πιο ενδιαφέρουσα για κινηματογράφιση.

Όλα σχεδόν τα στοιχεία της διαβόητης ζωής –και των εγκλημάτων– της Ντόρις Πέιν είναι δύσκολο να τα πιστέψει κανείς. Τι σας έκανε περισσότερη εντύπωση σε εκείνη;

Όλοι όσοι ξέρουν για την ζωή της Ντόρις θα συμφωνούσαν ότι η ιστορία της είναι απίστευτη, ακόμα και εκείνη που δεν έχουν ούτε ψιχίο θαυμασμού για τις πράξεις της. Εμείς εντυπωσιαστήκαμε με πολλά από όσα μας αφηγήθηκε. Το γεγονός, π.χ., ότι δραπετεύσε ενώ ήταν κρατούμενη, πηδώντας από ένα τρένο εν κινήσει ήταν για μας ένα στοιχείο ριψοκίν-

ΒΙΟΣ ΚΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΤΟΡΙΣ ΠΕΪΝ

Μάθιου Ποντ, Κερκ Μαρκολίνα

Γιατί άραγε οι ληστές είναι τόσο δημοφιλείς μορφές για την κοινή γνώμη; Το παράδειγμα μιας Αφροαμερικανής κλέφτρας κοσμημάτων σε μια εποχή που οι μαύροι δεν είχαν στοιχειώδη δικαιώματα ίσως θα μπορούσε να δώσει μια απάντηση.

Συνέντευξη στην **Αλεξάνδρα Κόλια**

δυνου και αποφασισμένου για πολλά χαρακτηριστικά. Το γεγονός ότι συνειδητά σύχναζε σε πολυτελή κοσμηματοπωλεία ανά την Ευρώπη τη στιγμή που, ως μαύρη στην Αμερική της δεκαετίας του 1960 δεν μπορούσε να καθίσει στα μπροστινά καθίσματα ενός λεωφορείου, ήταν ένα εξίσου εντυπωσιακό χαρακτηριστικό, ενδεικτικό χειραφέτησης. Ωστόσο, αυτό που μας εντυπωσίασε περισσότερο απ' όλα στην Ντόρις ήταν το ότι χαιρέται τη ζωή – δεν την παίρνει στα σοβαρά (όπως είπε και η ίδια εξάλλου, δεν πρόκειται να βγει ζωντανή από τη φυλακή, έτσι κι αλλιώς) και συνεχώς εστιάζει στη φωτεινή πλευρά των πραγμάτων, ακόμη και σε καταστάσεις που οι περισσότεροι άνθρωποι θα θεωρούσαν τρομακτικές ή καταθλιπτικές.

Ποια ήταν τα αληθινά κίνητρα της Ντόρις Πέιν πίσω από τις κλοπές που διέπραξε; Κατά την άποψή σας, είναι θύμα των περιστάσεων, ένας «εγκέφαλος», κατά σурροήν κλέφτρα ή μια θαυμάστρια του αμερικανικού ονείρου; Έχει μετανιώσει για ό,τι έχει κάνει;

Πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει μία και μοναδική, ή έστω μία εύκολη απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Η Ντόρις αγαπά όλο το «δράμα» που συνοδεύει την καριέρα που

επέλεξε και η προσέγγισή της στις κλοπές μοιάζει με αυτή ενός ηθοποιού που υποδύεται το χαρακτήρα του – οι τάσεις φυγής είναι σίγουρα μέρος της νοοτροπίας της. Το εάν πρόκειται για «εγκέφαλο» κακοποιοό, αυτό είναι υπό αμφισβήτηση. Βεβαίως και υπήρξαν περίοδοι στη ζωή της στις οποίες μπορούσε πιο εύκολα να διαφύγει της σύλληψης, έπειτα από μια κλοπή. Όσο για το αμερικανικό όνειρο, σίγουρα πάλευε για να το ζήσει, καθώς επιθυμούσε περισσότερα για εκείνη και τα παιδιά της από όσα είχαν ποτέ οι δικοί της γονείς. Το πέτυχε, όμως; Νομίζω ότι αυτό εξαρτάται από το εάν ορίζει κανείς αυτό το όνειρο με υλικούς όρους. Όσο για το εάν μετάνιωσε, μάλλον μετάνιωσε για όσες φορές την έπιασαν!

Υπήρχε κάτι που δεν μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε στην ταινία; Εάν ναι, τι ήταν αυτό;

Ναι, υπήρχαν δύο πράγματα που θα θέλαμε πολύ να συμπεριλάβουμε στο ντοκιμαντέρ. Το ένα είναι ο συνεργός της, που τη βοήθησε να αποδράσει από τη φυλακή και να φύγει από την Ευρώπη. Το δεύτερο ήταν το τραγούδι της Εντίθ Πιαφ, *Je ne regrette rien* – αυτό θα ήταν το καλύτερο τραγούδι για τους τίτλους τέλους στην ταινία της Ντόρις!

ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΨΥΞΗ

Δύο κομίστες ταξιδεύουν στην ενδοχώρα των Βαλκανίων, σταματώντας σε διάφορους σταθμούς για να παρουσιάσουν τη δουλειά τους, κουβαλώντας μαζί ένα ομοίωμα του Τίτο σε φυσικό μέγεθος που, κυριολεκτικά, ξεπήδησε μέσα από τις σελίδες των κόμικς τους. Ένας από τους μεγαλύτερους εν ζωή Ευρωπαίους κομίστες, ο Μαξ Άντερσον, που γνωρίσαμε κάποτε μέσα από τις σελίδες της *Βαβέλ*, τεκμηριώνει τη μέθοδό του και πειραματίζεται με διάφορα εκφραστικά μέσα.

Συνέντευξη στην **Γκέλυ Μαδεμλή**

Πώς βλέπατε τα Βαλκάνια προτού γράψετε το κόμικς *Balkan Flat Dog*;

Είχα επισκεφτεί τη Γιουγκοσλαβία μερικές φορές στα τέλη της δεκαετίας του 1980, γιατί εκεί γινόταν ένα από τα πιο σημαντικά φεστιβάλ ανιμέισον (το Animafest, που ακόμα γίνεται στο Ζάγκρεμπ). Τότε έκανα ακόμη ταινίες μικρού μήκους κινουμένων σχεδίων. Όταν ξέσπασε ο Εμφύλιος, μερικά χρόνια αργότερα, υπέστην σοκ, γιατί δεν είχα ζήσει ποτέ την εμπειρία της βίας σε ένα μέρος με το οποίο είχα προσωπική σύνδεση κι έμοιαζε συγγενικό γεωγραφικά και πολιτισμικά. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 ήρθα σ' επαφή με αρκετούς κομίστες στη Σλοβενία και στη Σερβία, και μετά τον πόλεμο μου ζητήθηκε να συμμετάσχω σε μια εκδήλωση για κόμικς στη Σλοβενία, που θα περιλάμβανε επίσης μια έκθεση στο Βελιγράδι. Αλλά εκείνη την περίοδο, το 1999, διεξαγόταν καμπάνια κατά των βομβαρδισμών του ΝΑΤΟ και τα σύνορα για τη Σερβία ήταν κλειστά. Έτσι πήγαμε με το αμάξι μέσω Κροατίας και Βοσνίας στο Σεράγεβο, όπου είχαμε επίσης κάποιους φίλους. Σε όλη τη διαδρομή ακούγαμε τα

βομβαρδιστικά αεροπλάνα, που απογειώνονταν από βάσεις στην Ιταλία, να περνούν από πάνω μας για να βρουν το στόχο τους στο Βελιγράδι ή στο Πάντσεβο. Περίπου σε εκείνη τη φάση, είχαμε επισκεφτεί με την Έλενα (Αχόνεν, την συν-σκηνοθέτρια της ταινίας) και την Ελλάδα δύο φορές. Ήμασταν καλεσμένοι του Φεστιβάλ Κόμικς της Βαβέλ, όπου γνωρίσαμε και αρκετούς Έλληνες κομίστες. Ήδη όμως είχα διασχίσει τα Βαλκάνια αρκετές φορές στο δρόμο μου για την Ελλάδα, όπου ερχόμουν τη δεκαετία του 1970 ως τουρίστας.

Ως εξωτερικός παρατηρητής, ποια ήταν η μεγαλύτερη διαφορά που παρατηρήσατε στο τοπίο όλα αυτά τα χρόνια;

Τα περισσότερα πλάνα του ντοκιμαντέρ γυρίστηκαν το διάστημα 2003-2004. Όταν επιστρέψαμε το 2013 για να δείξουμε την τελική βερσιόν, το κοινό στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας ταυτίστηκε με μεγάλη ευκολία, οπότε δεν νομίζω πως έχουν αλλάξει πολλά πράγματα. Η οικονομική κατάσταση φυσικά έχει επιδεινωθεί, αλλά αυτό συμβαίνει παντού. Η διαδικασία της κατασκευής της ταινίας ήταν πολύ αργή, αλλά αυτό δεν είναι κατ' ανάγκην κακό. Καμιά φορά μάλιστα είναι απαραίτητο για να δεις μερικά γεγονότα στην προοπτική τους.

Χρησιμοποιείτε διάφορα μέσα, φιλμ σούπερ 8, χειροποίητες κατασκευές, ψηφιακή κάμερα κ.ά. Πώς καταλήξατε στις συγκεκριμένες αισθητικές επιλογές;

Το κομμάτι του animation δημιουργήθηκε ανάμεσα στο 2008 και στο 2011. Αλλά τότε είχα ήδη το στόριμπορντ και αρκετό υλικό τραβηγμένο σε DV. Ξεκίνησα πλάθοντας τους χαρακτήρες, κυρίως από παλιό χαρτόνι, αλλά κι από διάφορα σκουπίδια που έμοιαζαν άχρηστα αλλά είχαν κάτι ενδιαφέρον οπτικά. Επειδή η ταινία είχε σχεδόν μηδενικό προϋπολογισμό, έπρεπε να κάνω όσο το δυνατόν περισσότερες περικοπές. Μετά, ρυθμίζα το

φωτισμό και τραβούσα. Σε επόμενα πλάνα έκανα την όλη διαδικασία από την αρχή, καινούριες κατασκευές, νέες ρυθμίσεις στα φώτα... Μπορεί να μου πήρε περισσότερο χρόνο, αλλά δεν ένιωθα πλήξη ή επανάληψη. Κατά τη διάρκεια του stop-motion αυτοσχέδιασα αρκετά και χρησιμοποίησα ανορθόδοξα μέσα (κολλητική ταινία, για παράδειγμα) για να σταθεροποιήσω την κίνηση. Η χρήση του σούπερ 8 ήταν πρακτικό ζήτημα. Είχα φιλμ χωμένο στην κατάψυξή μου από τη δεκαετία του 1990, χάρη σε ένα βραβείο που μου είχε απονεμηθεί από ένα φεστιβάλ στη Σουηδία και πάντα αναρωτιόμουν πώς θα το χρησιμοποίησω. Επίσης, εκπαιδεύτηκα στο animation σε αναλογικές πλατφόρμες, ποτέ δεν χρειάστηκε να μάθω πώς γίνεται ψηφιακά. Αλλά φυσικά, όλο αυτό ήταν αισθητική επιλογή. Για μένα, τα στοιχεία που φέρουν συναισθήματα σε μια ταινία είναι οι αντιθέσεις στην «υφή» και στις διαβαθμίσεις του φωτός. Αυτός ο παράγων της «υφής», κατά τη γνώμη μου, επιτυγχάνεται μόνο με την αναλογική τεχνολογία.

Η θητεία σας στα κόμικς επηρέασε τον τρόπο που κάνετε σινεμά;

Ναι, το να δουλεύεις με τα κόμικς συνεπάγεται πως είσαι διαρκώς αναγκασμένος να περιορίζεις την αφήγησή σου στα απολύτως στοιχειώδη, κάτι που δεν συμβαίνει σε μια ταινία. Αυτό συμβαίνει γιατί δεν έχεις την παράμετρο του χρόνου, τη γραμμική ροή της δράσης που αυτομάτως καθλώνει το θεατή, ο οποίος πάντα έχει κάτι να χαζέψει στην οθόνη. Με τα κόμικς πρέπει να κινητοποιείς τον αναγνώστη για να περάσει από το ένα καρέ στο άλλο, προκειμένου να φέρει δράση στην ιστορία. Έτσι, αν έχεις εκπαιδευτεί στα κόμικς, απαλείφεις τα περιττά. Στην πραγματικότητα, αν και πολλοί συγχέουν το σινεμά με τα κόμικς, πρόκειται για εντελώς διαφορετικά μέσα. Τα κόμικς βασίζονται στη μοναδική λειτουργία του εγκεφάλου μας να συνδυάζει εντελώς διαφορε-

τικές εικόνες και οπτικά στοιχεία προκειμένου να εξαγάγει νόημα. Αντιθέτως, το σινεμά βασίζεται στον περιορισμό του εγκεφάλου μας, που δεν μπορεί να διακρίνει τη διαφορά μερικών εικόνων αν αυτές διαδέχονται η μία την άλλη με γρήγορο ρυθμό.

Πιστεύετε πως υπάρχει ακόμα, για πολλούς αναγνώστες, η διάκριση «χαμηλής κουλτούρας» και «υψηλής τέχνης», που συνδέει τα κόμικς με μια αντίληψη η οποία τα θεωρεί πολιτισμική έκφραση μιας αντι-κουλτούρας;

Τα κόμικς δεν ήταν από την αρχή «αντεργκράουντ». Στις αρχές της εκβιομηχάνισης και στις πρώτες δοκιμές της σύγχρονης έγχρωμης εκτύπωσης, στα τέλη του 19ου αιώνα, ήταν εξαιρετικά δημοφιλή, κάτι σαν τον βωβό κινηματογράφο. Κι όπως συνέβη με τον κινηματογράφο, πολλοί καλλιτέχνες είχαν παρελθόν στο βωντβιλ ή σε άλλα είδη διασκέδασης για τις «μάζες». Η ιδέα του «αντεργκράουντ» ξεπήδησε στη δεκαετία του 1950, με τη βοήθεια του περιοδικού *MAD* και των κόμικς της εταιρείας EC, και φυσικά μετά ήρθε η δεκαετία του '60 και το αντεργκράουντ κίνημα της Αμερικής. Σήμερα τα κόμικς, που πολλοί τα αποκαλούν *graphic novels*, καταφανώς για να τα ανεβάσουν σε αξία στην πολιτισμική κλίμακα, είναι λίγο-πολύ αποδεκτά και έχουν συγκροτήσει ένα σώμα λογοτεχνίας που απευθύνεται στη μεσαία τάξη, αλλά αυτό σημαίνει πως το μεγαλύτερο μέρος των όσων παράγονται είναι υπερβολικά ραφιναρισμένο και πολιτικώς ορθό για τα γούστα μου. Οπότε, αυτό το γεφύρωμα του χάσματος είναι μαζί καλό και κακό.

Πού είναι τώρα το ομοίωμα του Τίτο;

Έχει αποσυρθεί για την ώρα, χρειάζεται απομόνωση και χρόνο για τον εαυτό του. Ταξίδεψε σε πολλά μέρη και γνώρισε πολλούς ανθρώπους και καταψύκτες. Θέλει να κρατήσει κρυφή την τωρινή του διεύθυνση κατοικίας.

Μαξ Οφίλς ΕΝΑΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ [1]

- ✘ Γιος του σπουδαίου Μαρσέλ Οφίλς, σκηνοθέτης κι ο ίδιος, μα κυρίως «ταξιδιώτης» σε μια διαδρομή που ξεκινά το 1927 με την γέννησή του και είναι γεμάτη ξεχωριστούς σταθμούς, ο Μαξ Οφίλς αυτοβιογραφείται με απρόσμενο τρόπο σε αυτό το ντοκιμαντέρ.
- ✘ Η προσέγγισή του σε κάτι που δεν είναι ακριβώς η ιστορία της ζωής του, μα κάτι σαν την ουσία της, δεν θα μπορούσε παρά να είναι απρόσμενη όπως και ο ίδιος. Συνεντεύξεις με «συνοδοιπόρους» του, αποσπάσματα από τις ταινίες του και τις ταινίες του πατέρα του, εικόνες από κλασικές χολιγουντιανές ταινίες, διαδρομές σε τόπους που τον σημάδεψαν.
- ✘ Τι άλλο θα μπορούσε να περιμένει κανείς από έναν άνθρωπο που δεν βλέπει διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στις περιοχές του σινεμά: «βρίσκω απογοητευτική τη λέξη ντοκιμαντέρ» λέει. «Όταν πηγαίνω σινεμά, πηγαίνω να δω μια ταινία. Τι σημαίνει αν είναι ντοκιμαντέρ ή μυθοπλασία;»
- ✘ Το Ένας ταξιδιώτης είναι μια «μυθοπλασία της δικής του ζωής» της οποίας το μεγαλύτερο κατόρθωμα στο μυαλό των ανθρώπων που την κοιτάζουν απ' έξω ίσως να είναι το σπουδαίο του ντοκιμαντέρ (συγγνώμη, ταινία) *Ο οίκτος και η θλίψη*, ένα φιλμ που έδειξε την αλήθεια για την συνεργασία αρκετών Γάλλων με τους Γερμανούς στην διάρκεια της κατοχής της χώρας.
- ✘ Για το ίδιο όμως, οι σπουδαίες στιγμές μοιάζει να έχουν μια διαφορετική αξιολόγηση και σε αυτό το υπέροχο κινηματογραφικό κολάζ, έχουμε την ευκαιρία να μας ξεναγήσει ο ίδιος στο «μαγαζάκι των αναμνήσεων» του. Καλωσορίσατε!

Βιτάλι Μάνσκι ΑΓΩΓΟΣ [2]

- ✘ Τι μπορεί να ενώνει την Ευρώπη από τη μια άκρη στην Σιβηρία, μέχρι την άλλη στον Βισκαϊκό κόλπο της Γαλλίας; Ένας αγωγός φυσικού αερίου, που τη διασχίζει και τον οποίο ακολουθεί το φιλμ του Μάνσκι.
- ✘ Ένας από τους πιο σημαντικούς ντοκιμαντερίστες της Ρωσίας δοκιμάζει να βρει στην καινούργια του ταινία τα όσα ενώνουν τους ανθρώπους και τους τόπους, τις νοοτροπίες και το πνεύμα των χωρών που ο αγωγός διασχίζει στην πορεία του.
- ✘ Το φιλμ χρειάστηκε 104 μέρες γυρισμάτων και, για να ολοκληρωθεί, το συνεργείο «έγραψε» αμέτρητα χιλιόμετρα από τη μια άκρη της Ευρώπης ως την άλλη και επισκέφτηκε επτά χώρες στην πορεία.

«Η Ρωσία είναι μια ειδική περίπτωση χώρας, κυρίως γιατί δεν εκτιμά τα πολιτισμικά ειωθότα του δυτικού κόσμου. Μια από τις πιο σκληρές στιγμές της ταινίας είναι αυτή μιας κηδείας στην περιοχή του Βόλγκντα, όπου μια ομάδα από άντρες κόβουν την παγωμένη γη με τσεκούρια για να θάψουν το φέρετρο. Για μας κάτι τέτοιο μοιάζει φυσικό. Ίσως αυτός να είναι ο μόνος τρόπος για να εκφράσουμε τη συμπόνια

μας για τον νεκρό. Αλλά για τους Ρώσους, το να βλέπουν κηδείες στην Ευρώπη είναι επίσης απίστευτο. Το να θάβεις έναν άνθρωπο σε ένα χάρτινο κουτί για οικονομικούς ή οικολογικούς λόγους είναι αδιανόητο για Ρώσο. Ένας Ρώσος θα έδινε και το πουκάμισο του για να αποδώσει σωστά τον τελευταίο του ασπασμό. Είμαστε διαφορετικοί στη γέννηση και στο θάνατο. Ο αγωγός δεν μας ενώνει, όπως οι πολιτικοί και οι οικονομολόγοι θα ήθελαν, μας χωρίζει κι όλας.» Βιτάλι Μάνσκι

Νικ Ριντ

ΟΙ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΜΕΝΟΙ [3]

- ✘ Καλωσήλατε στο Σωφρονιστικό Ίδρυμα 56, την πιο δυσπρόσιτη κι απόρθητη φυλακή της Ρωσίας. Το φιλμ μάς δίνει την ευκαιρία να γνωρίσουμε τους ανθρώπους που βρίσκονται εκεί. Και θα βρισκονται ώς το τέλος της ζωής τους.
- ✘ Είναι η πρώτη φορά που μια κάμερα μπαίνει στα άδυτα της συγκεκριμένης φυλακής, η οποία δεν είναι απλά υψίστης ασφαλείας, αλλά και εξαιρετικά απομακρυσμένη. Απέχει οχτώ ώρες οδήγησης από το πιο κοντινό αεροδρόμιο, σε μια διαδρομή μέσα από ένα τεράστιο δάσος που έχει το μέγεθος της Γερμανίας.
- ✘ Ο Μαρκ Φαρνασέτι, που είναι παραγωγός του φιλμ, υπήρξε για χρόνια ανταποκριτής των *Sunday Times* στην Μόσχα και είχε επισκεφθεί και στο παρελθόν την φυλακή. «Για να πάρουμε άδεια να γυρίσουμε χρειάστηκαν έξι μήνες διαπραγματεύσεις με τους επικεφαλής της φυλακής. Όταν θελήσαμε να επιστρέψουμε για συμπληρωματικές συνεντεύξεις, χρειάστηκαν τρεις ακόμη μήνες διαπραγματεύσεις.»
- ✘ Ένας από τους ανθρώπους που μιλάνε στο φιλμ κι ο οποίος έχει καταδικαστεί ισόβια για τον φόνο έξι ανθρώπων υπό την επήρεια μέθης (ανάμεσά τους μια μητέρα και ο δεκάχρονος γιός της) λέει σε μια σκηνή του φιλμ: «Είμαι κίνδυνος για την κοινωνία; Είμαι σίγουρος. Αν με απελευθέρωναν θα έβλεπα τους ανθρώπους να ζουν ευτυχισμένες ζωές και θα ήθελα κι εγώ. Αλλά δεν είχα ποτέ μια δουλειά. Κι αν έπιανα ποτέ δουλειά, θα την κρατούσα για ένα δυο μήνες και μετά θα έκλεβα, θα μεθούσα και θα σκότωνα. Αν έχεις σκοτώσει μια φορά, θα σκοτώσεις ξανά.»

Νίκο φον Γκλάσοβ

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑ [4]

- ✘ Ο σκηνοθέτης ήταν παλιότερα βοηθός του Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ.
- ✘ Γεννήθηκε με αναπηρία στα άνω άκρα διότι η μητέρα του πήρε τη διαβόητη ουσία θαλιδομίδη κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της.
- ✘ Δεν ήταν σίγουρος αν ήθελε να κάνει την ταινία αυτή. Απεχθάνεται τα σπορ γιατί τον εξανάγκαζαν να αθλείται συνέχεια όταν ήταν μικρός και θεωρούσε ότι οι Παραολυμπιακοί είναι χαζή ιδέα.
- ✘ Στα γυρίσματα συμμετείχε και ο γιος του. Η επαφή που ανέπτυξαν στην διάρκεια των γυρισμάτων είναι από τις πιο αγαπημένες εμπειρίες που είχε ποτέ.
- ✘ Το μετάλλιο που κέρδισε ο Παραολυμπιονίκης του Μπότσια Γρηγόρης Πολυχρονίδης στους Αγώνες του Λονδίνου το 2012 εκλάπη σε διάρρηξη στο σπίτι του, όταν αυτός ήταν στο Βερολίνο με την οικογένειά του για την πρεμιέρα του ντοκιμαντέρ.

Αλεξάντερ Γκέντελεφ

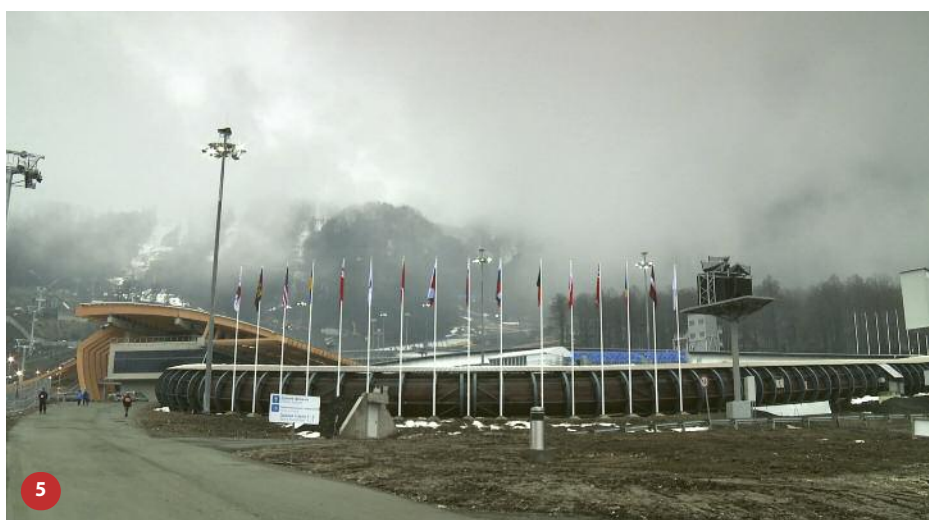
ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΠΟΥΤΙΝ [5]

- ✘ Το αποκαλυπτικό παρασκήνιο πίσω από τους χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες στο Σότσι της Ρωσίας: διαφθορά, απειλές, μεγαλομανία και οι πολιτικές του Βλάντιμιρ Πούτιν.
- ✘ Οι χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες του Σότσι, οι πρώτοι στην ιστορία των Αγώνων που πραγματοποιήθηκαν σε υποτροπικό θέρετρο, είναι και πιο ακριβοί, αφού κόστισαν σχεδόν 50 δισεκατομμύρια δολάρια.
- ✘ Στη δημιουργική ομάδα απαγορεύθηκε από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή να χρησιμοποιήσει τη λέξη «Olympic» (Ολυμπιακοί) στον τίτλο της ταινίας, καθώς και οποιοδήποτε οπτικό υλικό από Ολυμπιακούς Αγώνες, με την αιτιολογία ότι το ντοκιμαντέρ ήταν «πολιτικά υποκινούμενο».
- ✘ Η ταινία απέσπασε το βραβείο καλύτερου ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ του Άμστερνταμ (IDFA).

Γκρίμουρ Χάκοναρσον

ΟΙ ΑΓΡΟΤΕΣ ΤΟΥ ΛΑΞΑ [6]

- ✘ Οι ιστορίες και οι απόψεις που ακούγονται στο ντοκιμαντέρ είναι από επιλογή του σκηνοθέτη αποκλειστικά και μόνο των ανθρώπων που συμμετείχαν σε αυτό το ιστορικό για την Ισλανδία γεγονός
- ✘ 65 άνθρωποι κατηγορήθηκαν για σαμποτάζ, αλλά κανένας δεν προέβη σε λεπτομέρειες για το συμβάν. Αυτό ανάγκασε το Ανώτατο Δικαστήριο να τους επιβάλει ήπιες ποινές.
- ✘ Ο σκηνοθέτης υποστήριξε ότι θα έπρεπε να είχε γυρίσει ένα ντοκιμαντέρ για τους Αγρότες του Λαξά πολύ νωρίτερα, καθώς πολλοί από τους ανθρώπους που συμμετείχαν σε αυτό το σχέδιο διάσωσης της περιουσίας τους πλέον έχουν πεθάνει και οι μαρτυρίες τους θα παραμείνουν άγνωστες στο ευρύ κοινό.

Η ΚΟΥΒΑ ΠΕΡΑ ΑΠ' ΤΟ ΜΥΘΟ ΤΗΣ

Από τον Δημήτρη Κερκινό

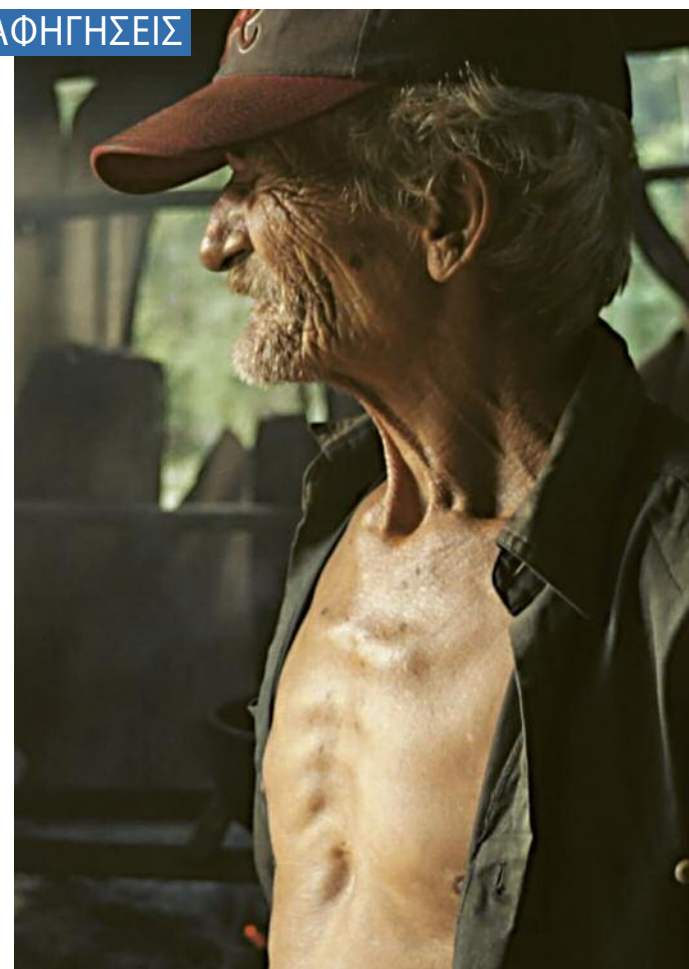

ΚΑΝΤΟΣ

Τσάρλι Πέτερσμαν

ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

Τα περισσότερα από τα ντοκιμαντέρ που γυρίζονται για την Κούβα από ξένους σκηνοθέτες παγιδεύονται συνήθως στα τουριστικά στερεότυπα που έχει η Δύση γι' αυτή. Μαγεύονται από τη φωτογένεια της χώρας –την παρηκμασμένη αποικιοκρατική αρχιτεκτονική, τα παλιά αμερικάνικα αμάξια που κυκλοφορούν στους δρόμους, τα τροπικά χρώματα και τοπία–, τη μουσική της παράδοση και τη φιληδονία. Άλλα επικεντρώνονται στη μυθολογία της σοσιαλιστικής επανάστασης και της αντίστασης του «μικρού» απέναντι στον «γίγαντα» γείτονα, στην αιογράφηση των ηρώων-συμβόλων της χώρας, αναμασώντας τη ρητορική πολυφορεμένων πολιτικών σλόγκαν και το άλλοθι του οικονομικού εμπάργκο.

Όχι όμως και το *Κάντος*, του Ελβετού Τσάρλι Πέτερσμαν, ένα μελαγχολικό πορτρέτο της Κούβας που, μέσα από τέσσερις αφηγήσεις διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων, σκιαγραφεί τη σημερινή ζοφερή κατάσταση της χώρας

και αναδεικνύει τον αγώνα επιβίωσης των απλών ανθρώπων απέναντι στην υλική ανέχεια και την πνευματική καταπίεση. Χωρίς να παρασύρεται από το βλέμμα μιας τουριστικο-δημοσιογραφικής καταγραφής ή από μια ηρωική επαναστατική επιχειρηματολογία, ο σκηνοθέτης καταφέρνει να διεισδύσει και να αποτυπώσει με ανθρωπολογική ενάργεια και ευαισθησία το ανθρωπιστικό δράμα της κουβανέζικης κοινωνίας, αποτέλεσμα της διαιώνισης ενός καθεστώτος, που κάποτε υπήρξε επαναστατικό και ελπιδοφόρο, αλλά που έχει πια ταυτιστεί με τη συντήρηση και στερείται λαϊκού ερείσματος.

Ο Πέτερσμαν παρατηρεί την καθημερινότητα των χαρακτήρων του και καταγράφει τις συνθήκες διαβίωσής τους σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Βλέπουμε έτσι τα πιτσιρικάκια μιας παραγκούπολης να παίζουν στα παρπήγματα ή σε μια άδεια από νερό πισίνα, να πωλούν στη μαύρη αγορά σοκολάτες και αυγά (προσέχοντας να μη φτάσει η πράξη τους στ' αυτιά της

εξουσίας), ν' αποχαιρετούν συγγενείς που μεταναστεύουν στο εξωτερικό... Στην επαρχία της Πινάρ ντελ Ρίο συναντούμε μια οικογένεια που ζει σε μια καλύβα χωρίς ηλεκτρικό, βασικά εργαλεία ή οικιακές συσκευές. Καλλιεργεί καπνά, η συνήθης διατροφή περιλαμβάνει ρύζι και φασόλια (και σπανίως κανένα κοτόπουλο), δεν έχει άλλη εναλλακτική προοπτική επιβίωσης ή δυνατότητα να ταξιδέψει. Στην Αβάνα, ένας συνταξιούχος περιπλανιέται στους δρόμους προσπαθώντας να πουλήσει ένα ψάρι προκειμένου να μπορέσει να αγοράσει παυσίπονα για τον άρρωστο γείτονά του και μελαγχολεί στη θέα της θάλασσας σκεπτόμενος όσους πνίγηκαν φεύγοντας με πλωτά απ' τη χώρα ενώ συζητά για τη διαφθορά στην διάθεση των φαρμάκων.

Αν η πραγματικότητα της σημερινής Κούβας σχολιάζεται μέσα από την παρατήρηση της καθημερινότητας των παραπάνω χαρακτήρων, που με χαμηλό ηθικό υπομένουν και αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν, στην περίπτωση της μη-

τέρας-μπλόγκερ –που αντιδρά στην κυρίαρχη παθητικότητα νιώθοντας την επιτακτική ανάγκη να εκφραστεί, να διαφωνήσει και να δράσει– αρθρώνεται ένας λόγος αντίστασης και καταγγελίας που εκθέτει τις παθογένειες και τις στρατηγικές επιβίωσης του καθεστώτος: φόβος, διπλή ηθική (το να παρουσιάζεις άλλο πρόσωπο δημόσια απ' αυτό που είσαι πραγματικά), λογοκρισία, στέρηση της επικοινωνίας με τον έξω κόσμο, καταστολή της πολιτικής δραστηριότητας, εκφοβισμός και σύλληψη των ανεξάρτητων δημοσιογράφων και μπλόγκερ, βασανιστήρια και φυλακίσεις των πολιτικών κρατουμένων.

Η ταινία λειτουργεί ως συγκλονιστική μαρτυρία ενός εξουσιαστικού κράτους που θέλει να διατηρήσει την ισχύ του. Η καρτερικότητα κι η αλληλεγγύη, η αξιοπρέπεια απέναντι στην στέρηση και στην ανέχεια, το θάρρος αυτών που τολμούν και διαφωνούν αδιαφορώντας για τις συνέπειες συνιστούν την απάντηση σε μια ζωή που άλλα υποσχέθηκε και άλλα παρέδωσε.

Μακεδονικός Χαλβάς

“το γλυκό που κάνει καλό!”

Αρθρογραφία / Πολιτιστική ατζέντα / Ενημέρωση

Ελλάδα, εσύ που όλα τα λείπει
τ' αθάνατο όνομά σου,
πηγή, από σέ πάντα αναβρύζει
κι ο ήρωας κι ο σοφός...

Κωστής Παλαμής

Η δύναμη, ο πλούτος και το μεγαλείο
της ελληνικής γλώσσας και ψυχής σε μια μοναδική συλλογή!
Η ζωή και το έργο των μεγαλύτερων Ελλήνων ποιητών
μαζί με την απαγγελία των πιο χαρακτηριστικών ποιημάτων τους.
«Ελληνες Ποιητές».
Μία συλλογή ανεκτίμητης αξίας από την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.

LEON & PARTNERS

ΔΗΜΟΣ
ΣΟΛΩΜΟΥ
ΠΑΛΑΜΗΣ
ΚΑΒΑΦΗΣ
Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΥΜΕΛΙΑΝΟΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΕΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΕΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΕΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΕΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΩΤΑΚΗΣ

Ο κάθε τόμος περιλαμβάνει CD

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ημερήσια Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

www.kathimerini.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Η θέση της γυναίκας στον κόσμο, στις ισλαμικές χώρες αλλά και στις μεταναστευτικές κοινότητες της Δύσης, είναι προκλητικό θέμα για κινηματογραφίστριες που θεωρούν την τέχνη ισοδύναμη της χειραφέτησης. Καλλιτέχνες, Ιστορία και η αλληλεπίδραση τέχνης - πραγματικότητας είναι εξίσου γοητευτικά θέματα. Συνεντεύξεις στην Ελένη Ανδρουτσοπούλου και στην Τζωρτίνα Σερπιέρη.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

BREF

Χριστίνα Πιτούλη

Ποια ήταν η μέθοδός σας;

Το πιο δύσκολο ήταν το να βρω ανθρώπους που θα μου μιλούσαν για ένα θέμα-ταμπού, και μάλιστα μπροστά στην κάμερα. Ερεύνησα κυρίως σε κοινότητες μεταναστών. Γνώριζα κόσμο και προσπαθούσα να θίξω το θέμα, σιγά σιγά, καθώς

είναι μεγάλο ταμπού. Μιλώντας με παθούσες, μπόρεσα να καταλάβω για πόσο περίπλοκο θέμα πρόκειται. Ωστόσο, οι εξομολογήσεις στην κάμερα ήταν ευκολότερες απ' ό,τι περιμένα, γιατί είχα προσπαθήσει να δημιουργήσω κλίμα εμπιστοσύνης και σεβασμού πριν απ' το

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΥΝΟΥΧΟΣ

Μια σκηνοθέτρια που ζει κι εργάζεται στη Βαρκελώνη προσεγγίζει το θέμα της κλειτοριδεκτομής σε γυναίκες από την Αφρική που ζουν στην Ισπανία, ισορροπώντας ανάμεσα στις μαρτυρίες των πρωταγωνιστών της και στη δική της δυτικότροπη οπτική.

γύρισμα. Ήταν σημαντικό για εμένα να μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα και με ειλικρίνεια, χωρίς να αισθάνονται ότι θα τους κρίνουν.

Δεν ήθελα σε καμία περίπτωση η ταινία να μοιάζει με δυτική προπαγάνδα. Οι πρωταγωνιστές έχουν τον πρώτο λόγο, η δική τους εμπειρία, άλλωστε, συμβάλλει στην κατανόηση του προβλήματος.

Γνωρίζετε την πολεμική κατά της κλειτοριδεκτομής από φεμινιστική σκοπιά; Πόσο τη λάβετε υπόψη;

Προφανώς ήμουν διαβασμένη. Ωστόσο, στα γυρίσματα, χρειάστηκε να αφήσω τις δυτικές μου γνώσεις στην άκρη για να προσπαθήσω να καταλάβω πώς μια μητέρα που λατρεύει το παιδί της αποφασίζει να το ακρωτηριάσει, πώς ένας άνθρωπος που ενημερώνεται για τις φοβερές επιπτώσεις της κλειτοριδεκτομής στην υγεία συνηθίζει να την υποστηρίζει και πώς δικαιολογείται η αντοχή της πρακτικής αυτής στον χρόνο;

Ζείτε και εργάζεστε στην Ισπανία. Υπάρχουν εθνικές κινηματογραφίες;

Το σινεμά κατά κάποιον τρόπο μιλάει την δική του παγκόσμια γλώσσα. Προσωπικά όπου και να βρίσκομαι ανακαλύπτω θέματα και ιστορίες που με ενδιαφέρουν, στην Ισπανία, στην Ελλάδα, αλλού... Ωστόσο, θέλοντας και μη, η κουλτούρα σου σε καθορίζει. Θεωρώ σημαντικό λοιπόν να γίνονται ελληνικά ντοκιμαντέρ. Χρειαζόμαστε ταινίες που θα εκφράζουν την δική μας οπτική για τον κόσμο και τα πράγματα.

ΠΟΡΤΡΕΤΑ

ΜΕ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

Τι σας γοήτευσε στη Ζενεβιέβ Κλανσί;

Η ιδιαίτερη δύναμή της βρίσκεται στην ένταση με την οποία θέτει το ερώτημα της παρουσίας. Τι σημαίνει, δηλαδή, να είναι κάποιος παρών στον κόσμο, παρών στην Ιστορία, παρών στην κοινωνία όπου ζει. Η Ζενεβιέβ είναι εντός του κόσμου, πάντα σε σχέση με τον κόσμο. Αυτό που προκαλεί έκπληξη στη διαδρομή της είναι οι τόσες σημαντικές συναντήσεις της με τους άλλους και με την σύγχρονη Ιστορία. Συμμετέχει με όλη την ψυχή της στα γεγονότα που συμβαίνουν, όπου υπάρχει ανάγκη αντίστασης σ' ό,τι περιορίζει τη ζωή - και γράφει. Κι η

γραφή της είναι η συνέχεια, η εκδίπλωση αυτού του βιώματος.

Στην ταινία οδηγός της ιστορίας είναι το πλούσιο αρχαικό υλικό (φωτογραφίες και βίντεο). Πώς το εξασφαλίσατε;

Είχαμε την τύχη να βρούμε πλούσιο αρχαικό υλικό γιατί ο αδερφός της Ζενεβιέβ Κλανσί αγαπά πολύ το σινεμά, μάλιστα, νεαρός, έχει γυρίσει ταινίες με μια μηχανή 9,5 χιλιοστών. Σε μια από αυτές, πρωταγωνιστεί η ποιήτρια σε ηλικία 25 ετών με τον σύντροφο της, Ζακ Κλανσύ, γνωστό ηθοποιό της Comédie Française. Επίσης, ο γιος της,

GENEVIÈVE CLANCY, ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ηρώ Σιαφλιάκη

Το πορτρέτο μιας γαλλίδας ποιήτριας και φιλοσόφου. Μια στάση ζωής που με συνέπεια αντικατοπτρίζεται στην τέχνη της. Άραγε, στις μέρες μας, η ποίηση θα μπορέσει να ξαναβρεί τη δύναμη να ανατρέψει καθεστώτα;

επίσης κινηματογραφιστής, μας έδωσε το υλικό ενός ντοκιμαντέρ για τους παλαιστινιακούς οικισμούς στο Λίβανο. Η Ζενεβιέβ, πάλι, εμφανίζεται σε στρατευμένα συλλογικά φιλμ, όπως όταν παίρνει το λόγο στη Σορβόνη τον Μάη του '68 ή ως εκπρόσωπος των μεταναστών εργατών στην απεργία πείνας το 1973. Επίσης, η Ζενεβιέβ κι ο αδερφός της διοργάνωναν τακτές εκδηλώσεις γύρω από την ποίηση και τη φιλοσοφία μέσω του πανεπιστημιακού δικτύου CICEP. Τις εκδηλώσεις αυτές κινηματογραφούσαν για το αρχείο τους, κι όταν έγινα μέλος του CICEP συνέχισα εγώ, κινηματογραφώντας, ό,τι συνέβαινε για επτά χρόνια. Χάρη σ' αυτό το υλικό, έγιναν ήδη άλλες πέντε μικρές «κινηματογραφικές δοκιμές» πριν την ταινία αυτή. Το ζήτημα σε όλες είναι η χρήση του αρχαικού υλικού όχι ως υλικό φιλικής ανάμνησης, απόδειξης ή εικονογράφησης αυτού που λέγεται αλλά ως μαρτυρία λόγων, χειρονομιών, αγώνων που συνεχίζονται ως τώρα.

ανθρώπων που αγωνίστηκαν και διεκδίκησαν χειραφέτηση και ελευθερίες;

Η διαδρομή της Κλανσί και όσων μοιράστηκαν μαζί της τους αγώνες μπορούν να σχεδιάσουν ένα είδος «σκιάς» της Ιστορίας της Γαλλίας, όπου η σκιά θα ήταν αυτό το μέρος των δυνατοτήτων το οποίο ένας αυστηρός ορθολογισμός της επίσημης ιστορίας παραλείπει τις περισσότερες φορές. «Δεν μπορούμε να έχουμε κοινή μνήμη εκτός αυτής της ονειροπόλησης μέσα στην Ιστορία όπου κάθε ανάμνηση γίνεται δυνατότητα να δράσουμε μαζί», γράφει κάπου η Ζενεβιέβ. Οι άνθρωποι αυτοί, και πολλοί άλλοι σαν αυτούς, θυμίζουν τις δυνατότητες που όλοι έχουμε, όταν νιώθουμε ότι το πιο οικείο, το πιο προσωπικό μας μέρος είναι επίσης μέρος του συλλογικού. Όλοι αυτοί πίστεψαν στη συλλογική δράση, σ' αυτή την έννοια που ακούγεται συχνά σήμερα ως «ξεπερασμένη» -για να αντικατασταθεί από τι, άραγε;-, εκεί όπου η συνάντηση με τον άλλο μάς αποκαλύπτει τη δική μας δυνατότητα να γίνουμε δημιουργοί της ίδιας μας της ύπαρξης.

Τι αντιπροσωπεύει για σας η γενιά των

ΡΟΛΟΣ ΖΩΗΣ

Μια σκηνοθέτρια με εμπειρία ηθοποιού βρέθηκε στο Πανεπιστήμιο της Καμπούλ για να διδάξει την *Αντιγόνη* του Σοφοκλή και καταγράφει τα δικαιώματα της γυναίκας στην αφγανική κοινωνία.

Στην ταινία σας δείχνετε τι αντιμετωπίζουν οι Αφγανές αν αποφασίσουν να γίνουν ηθοποιοί. Μιλήστε μας για την εμπειρία σας...

Δεν φανταζόμουν ότι στη σημερινή εποχή θα διώκονταν σε τέτοιο βαθμό οι γυναίκες που θέλουν να γίνουν ηθοποιοί. Στο Αφγανιστάν ακόμα και τώρα θεωρείται ανήθικο να βγει μια γυναίκα μόνη της στο δρόμο χωρίς να συνοδεύεται από άνδρα συγγενή της. Φανταστείτε, λοιπόν, μια γυναίκα να παίζει στο θέατρο και να πρέπει να ακουμπήσει έναν ξένο άντρα ή να θελήσει να βγάλει την μαντίλα γιατί παίζει σε ένα μη μουσουλμανικό έργο. Μία κοινωνία όπου οι γυναίκες ακόμα κυκλοφορούν με μπούρκα και κρύβουν εντελώς το πρόσωπό τους, πώς να δεχτεί μία γυναίκα που παίζει στο θέατρο ή στην τηλεόραση. Η γυναίκα ηθοποιός θεωρείται το λιγότερο πόρνη που ατιμάζει την οικογένειά της. Τη μέρα που πήγα στο Αφγανιστάν, είχαν σκοτώσει μια κοπέλα στο δρόμο γιατί έπαιζε στην τηλεόραση επειδή θεώρησαν ότι ο ρόλος της ήταν ενάντια στο Ισλάμ. Αυτό τρομοκράτησε τις Αφγανές ηθοποιούς – που δεν είναι και ιδιαίτερα πολλές – και κρύφτηκαν ή προσπάθησαν να φύγουν από τη χώρα.

Αντιμετωπίσατε δυσκολίες;

Στο Αφγανιστάν ήταν πολύ δύσκολα. Είχα ξαναπάει το 2007, αλλά αυτή τη φορά ήταν χειρότερα. Οι Ταλιμπάν βρίσκονται πλέον πολύ κοντά αλλά και μέσα στην Καμπούλ. Η πιθανότητα να βρεθείς τη λάθος στιγμή στο λάθος σημείο ήταν μεγάλη. Επιθέσεις από βομβιστές αυτοκτονίας συνέβαιναν σε καθημερινή βάση. Επιπλέον, την εποχή που ήμασταν εκεί, είχε παρουσιαστεί στο Ίντερνετ ένα αμερικανικό βίντεο που πρόσβαλλε τον Μωάμεθ και ο κόσμος ήταν πολύ επιθετικός προς τους ξένους, ιδίως μάλιστα αν αυτός ο ξένος κρατούσε κάμερα. Παρ' όλα αυτά, γνωρίσαμε και αγαπήσαμε πολλούς ανθρώπους στο Αφγανιστάν που μας βοήθησαν και ενδιαφέρθηκαν γι' αυτό που κάναμε. Δυσκολίες, όμως, βρήκαμε και στην Ελλάδα, όπου το βασικό πρόβλημα ήταν η χρηματοδότηση. Δυστυχώς, οι καταστάσεις δεν βοήθησαν να βρούμε τα χρήματα που ήταν αναγκαία για να καλυφθούν βασικά έξοδα της ταινίας. Όταν ο βασικός μας συμπαγωγός, η EPT, κλείνει απότομα μέσα σε μία νύχτα και το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου έχει παγώσει τη χρηματοδότηση ντοκιμαντέρ, τότε το δικό μας έργο γίνεται αυτομάτως πολύ δύσκολο. Θεωρούσαμε ότι το να διδάσκει *Αντιγόνη* του Σοφοκλή στο Αφγανιστάν και να φέρνεις για πρώτη φορά βιβλία αρχαίου δράματος σε αυτή τη χώρα ήταν κάτι σημαντικό για να ενδιαφερθεί το ελληνικό κράτος και να ενισχύσει την ταινία. Απογοητευτήκαμε, αλλά η θέλησή μας να γίνει αυτή η ταινία ήταν τόσο μεγάλη που μας ώθησε να ψάξουμε δημιουργικά άλλους

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΗ ΦΩΤΙΑ

Αννέτα Παπαθανασίου

τρόπους χρηματοδότησης. Βρήκαμε χρήματα από ιδιώτες και από ιδιωτικούς φορείς. Με αυτό τον τρόπο τελειώσαμε την ταινία και τους ευχαριστούμε για αυτό. Τώρα ελπίζουμε ότι θα μπορέσει να προβληθεί.

Οι γυναίκες σε πολλά μέρη του πλανήτη παρά τους αγώνες τόσων χρόνων, συνεχίζουν να ζουν καταπιεσμένες, χωρίς δικαιώματα. Θεωρείτε ότι το ντοκιμαντέρ αποτελεί μια ευκαιρία αφύπνισης για τον δυτικό κόσμο;

Μα γι' αυτό κάναμε αυτή την ταινία. Προσωπικά, ως γυναίκα, σκηνοθέτρια και ηθοποιός δεν μπορώ να φανταστώ ότι μπορεί να βάλονται τόσο πολύ γυναίκες που ασχολούνται με την τέχνη, μόνο και μόνο επειδή είναι γυναίκες. Με ενδιαφέρει να γνωρίσει ο

κόσμος τι συμβαίνει σε μια άλλη χώρα, να ευαισθητοποιηθεί και να ασχοληθεί με αυτό το θέμα. Θεωρώ ότι η ταινία λειτουργεί ως παράγων αφύπνισης για να συνειδητοποιήσει ο κόσμος ότι υπάρχει θέατρο στο Αφγανιστάν, αλλά και γυναίκες ηθοποιοί δραστήριες στο χώρο αυτό. Γυναίκες που ζουν «παίζοντας με τη φωτιά», με τη φωτιά του θανάτου. Οι γυναίκες ηθοποιοί στη Δύση, για να καταξιωθούν, χρειάζονται ταλέντο, εργατικότητα και ίσως τύχη. Οι Αφγανές που επιλέγουν να γίνουν ηθοποιοί έχουν τόσο μεγάλη αγάπη για τη συγκεκριμένη τέχνη που είναι διατεθειμένες να πεθάνουν για αυτή, και παλεύουν για την ελευθερία να έχουν το δικαίωμα της επιλογής τους. Είναι μία συνεχόμενη πάλη ενάντια στην καταπίεση των δικαιωμάτων τους.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΤΗΣ

Ο Δημήτρης Ανδριανόπουλος δηλώνει ότι αρνείται να πουλήσει τους πίνακές του και δεν συμμετέχει σε εκθέσεις. Ένα ντοκιμαντέρ γι' αυτόν μας φανερώνει την πραγματική σφραγίδα του καλλιτέχνη που επιμένει να υπογράφει με το όνομα της συζύγου του, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης στον άνθρωπο που τον στηρίζει.

Πώς γνωριστήκατε με το ζωγράφο; Δυσκολευθήκατε να τον πείσετε να αποδεχθεί ότι για ένα διάστημα θα είσαστε η σκιά του;

Με τον Δημήτρη Ανδριανόπουλο γνωριστήκαμε τυχαία, σε κάποιο σεμινάριο. Μου έκανε εντύπωση η εκφραστική του αμεσότητα και η πηγαία του σκέψη. Όταν μου έδειξε πίνακές του, έμεινα άναυδος από τη δύναμη και την ποικιλία της ζω-

γραφικής του. Διαφώνησα έντονα μαζί του για την άρνησή του να κάνει εκθέσεις ή να πουλήσει πίνακες. Ήταν αμετακίνητος και απόλυτα πεπεισμένος ότι είναι το σωστό. Με την πάροδο του χρόνου η θέση του δεν άλλαξε ποτέ. Την ημέρα των γενεθλίων του, έκλεινε τα 79, τράβηξα μερικά πλάνα στη γιορτή που έκανε σε μια παραλία. Εκεί γεννήθηκε η σκέψη να κάνω ένα ντοκιμαντέρ για τη ζωγραφική του. Του το πρότεινα και δέχτηκε. Το να εκτεθεί στην οθόνη δεν τον ενοχλεί. Εκείνο που τον ενοχλεί είναι να εκτεθεί στην υποκρισία και την εκμετάλλευση.

Τι είναι αυτό που σας γοήτευσε περισσότερο στον συγκεκριμένο άνθρωπο;

Αυτό που με γοήτευσε στον Δημήτρη είναι η ειλικρίνεια και η αφοσίωση στο έργο του. Στην ταινία, σε κάποιο σημείο, λέει: «Ακόμα και στην κόλαση, εγώ θα ζωγράφιζα». Η δήλωσή του είναι για μένα μαγική – το να μην αφήνει δηλαδή κάποιος τις συνθήκες να τον εμποδίσουν να κάνει αυτό που αγαπάει, αυτό που ξέρει να κάνει καλά.

ΠΟΡΤΡΕΤΑ

ΑΡΙΚΑ. Α.

Μένιος Καραγιάννης

Με έναν τρόπο και ο ήρωας της προηγούμενης ταινίας σας, Σκαπέτα, ζούσε με τους δικούς όρους. Τι σας ελκύει σε αυτούς τους χαρακτήρες;

Με ελκύουν οι χαρακτήρες που έχουν κάτι αυθεντικό. Που προστατεύουν και υπηρετούν με αφοσίωση αυτό που τους ανήκει. Στην περίπτωση της παλιάς μου ταινίας,

ο Χρήστος υπηρετεί αγόγγυστα μια ζωή δύσκολη, ανυπέβλητης μοναξιάς και μόχθου. Στην ταινία *ΑΡΙΚΑ. Α.* ο Δημήτρης υπηρετεί τη ζωγραφική του μέσα από μια διαδρομή ζωής καθόλου εύκολης. Σπάνια συναντάς ανθρώπους που μπορούν να κρατούν ακλόνητη τη σχέση με το έργο τους. Αλλά αυτοί με εμπνέουν.

ΓΕΡΑ ΣΤΟ ΣΑΝΙΔΙ

ΤΕΧΝΕΣ

Τα πρώτα βήματα μιας ομάδας νέων που μπαίνουν σε δραματική σχολή, μέσα από το φακό ενός σκηνοθέτη που, σ' αυτή την περίπτωση, δεν επιδιώκει να τους κατευθύνει για τις ανάγκες της ταινίας του.

Πόσο καιρό παρακολουθήσατε τους σπουδαστές της δραματικής σχολής;

Τα γυρίσματα κράτησαν τρία χρόνια, όσο δηλαδή και το διάστημα της φοίτησης των παιδιών που συμμετέχουν στο ντοκιμαντέρ. Το αποτέλεσμα ήταν ένας τεράστιος όγκος υλικού, πάνω από 170 ώρες. Για να μπορέσουμε μόνο να το δούμε, δηλαδή, χρειαζόταν πάνω από μια εβδομάδα! Ήταν επόμενο να μοντάζ να κρατήσει πολύ – γι' αυτό μοντάραμε γύρω στον ένα χρόνο.

Πώς διαμορφώνονται τα όνειρα των σπουδαστών κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους και πόσο αλλάζουν και οι ίδιοι

μέσα από αυτή τη διαδικασία;

Δεν είναι τόσο γνωστό, αλλά η εκπαίδευση του ηθοποιού είναι μια πολύ σκληρή και απαιτητική διαδικασία. Για να καταφέρει να ολοκληρώσει, λοιπόν, ένας σπουδαστής τις σπουδές του έρχεται αντιμέτωπος πάνω απ' όλα με τα όριά του. Στο βαθμό που τα καταφέρνει, αρχίζει να ανακαλύπτει πράγματα για τον εαυτό του και τον κόσμο. Αυτό άλλωστε είναι η υποκριτική. Μια άλλη ματιά σε ό,τι έχεις μέσα σου και στον τρόπο με τον οποίο όλο αυτό που αισθάνεσαι θα το εκφράσεις. Αυτή η διαδικασία λοιπόν σε διαμορφώνει όχι μόνο ως ηθοποιό, αλλά και ως χαρακτήρα.

ΗΘΟΠΟΙΟΙ: ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΣΠΟΥΔΗΣ

Δημήτρης Κουτσιαμπασάκος

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΥΚΟΛΗ ΜΑΤΙΑ

Νέοι Έλληνες μετανάστες στη Γερμανία διεκδικούν να τους αποδεχθεί μια κοινωνία καχύποπτη, γεμάτη στερεότυπα για τους άλλους.

Η ταινία σας έχει αφετηρία μια νέα θεατρική φόρμα που συνδυάζει το ντοκιμαντέρ και το θέατρο. Τι κάνετε ακριβώς;

Αφετηρία στάθηκε ο τρόπος που το θέατρο «δανείζεται» τους κανόνες του ντοκιμαντέρ κι ανεβάζει στη σκηνή αληθινούς ήρωες που αφηγούνται την πραγματική ζωή τους. Το θέατρο γίνεται ντοκιμαντέρ, οι αληθινές ζωές στήνουν μια σκηνική μυθοπλασία κι ο φακός, με βάση τη σκηνική αφήγηση, παρακολουθεί την πραγματικότητα αυτών των ηρώων, ακόμα κι όταν δεν βρίσκονται στη σκηνή. Σ' αυτό το εγχείρημα, το καινούργιο που επιχειρούν ο Πρόδρομος Τσινικόρης και ο Ανέστης Αζάς είναι ότι στην παράσταση συμμετέχουν και ηθοποιοί, οι οποίοι δεν υποδύονται κάποιο άλλο ήρωα, αλλά αναπαριστούν στη σκηνή τις πραγματικές τους ιστορίες. Αυτή η επιμιξία ντοκιμαντέρ, θεάτρου και πραγματικότητας επιχειρεί μια νέα πρόταση μυθοπλασίας σε ένα θεατρικό έργο, το οποίο γράφεται στις πρόβες από τους ίδιους τους πρωταγωνιστές και τις ζωές τους και στις παραστάσεις, παρουσία του θεατή, ενώ συγχρόνως έχει πολιτική διάσταση. Εν προκειμένω, είναι μια συμπαραγωγή δύο χωρών που βρίσκονται σε ένα είδος άτυπης εμπόλεμης κατάστασης πάλι σήμερα, ανεβαίνει σε ένα θέατρο του Βερολίνου, όπου παρουσιάζονται αποκλειστικά έργα για μετανάστες και παρουσιάζει τον Έλληνα στη σκηνή αυτή ως μετανάστη σε μια στιγμή που η Ελλάδα είναι αμήχανη, μπλεδεμένη και επιθετική στους δικούς της μετανάστες. Οι Έλληνες θεατές συνειδητοποιούν πώς όλοι μπορούμε να βρεθούμε στη θέση του μετανάστη

και συγχρόνως οι μαθητές των διαπολιτισμικών σχολείων (ως θεατές μιας παράστασης) συνειδητοποιούν πως κι οι Έλληνες μπορούν να έχουν αντίστοιχα προβλήματα με έναν μετανάστη όταν βρίσκονται κι αυτοί στην ίδια θέση σε μια άλλη χώρα. Ο Γερμανός ήρωας της παράστασης παρακολουθώντας τις ζωές των υπόλοιπων έξι Ελλήνων ηρώων μαθαίνει και την άλλη όψη του νομίσματος: η προσφιλής «καραμέλα» του γερμανικού Τύπου περί του τεμπέλη Έλληνα καταρρέει αυτομάτως στα μάτια του καθώς συναντά στις πρόβες της παράστασης Έλληνες από διαφορετικές γενιές που παλεύουν σκληρά να επιβιώσουν, πάντα το ίδιο δύσκολα είτε στην Ελλάδα είτε στη Γερμανία.

Με αφορμή τη θεατρική παράσταση *Should I Stay or should I Go* προσεγγίζετε διάφορες εκφάνσεις την μετανάστευση στην Ελλάδα στο πέρασμα των δεκαετιών. Μετά την επαφή σας με αυτούς τους ανθρώπους, πως βιώσατε τις εμπειρίες των σύγχρονων μεταναστών;

Βλέπουμε τον τυπικό γκασταρμπάιτερ, τον πολιτικό εξόριστο της χούντας, ένα ελληνόπουλο μεγαλωμένο στη Γερμανία που επιστρέφει στην Ελλάδα, έναν Έλληνα φοιτητή που σπουδάζει στη Γερμανία (ως σκηνοθέτη), δύο νέους Έλληνες μετανάστες στο Βερολίνο λόγω της κρίσης. Όλοι αυτοί, φέρνοντας τις ζωές τους στη σκηνή, ψάχνουν την απάντηση σε όσα διαμείβονται μεταξύ τους αλλά και με τους θεατές. Όσα λένε οι παλιότεροι μετανάστες δείχνουν πως οι διακρίσεις είναι παντού ίδιες: το «πουτάνας γιέ» που κάποιος περαστικός έγραψε στα τουρκικά στο Βερολίνο πάνω στην αφίσα της παράστασης είναι ενδεικτικό. Αλλά οι νέοι Έλληνες μετανάστες διεκδικούν ελληνικά το διεθνές και χρησιμοποιούν κάθε μέσο που τους καθιστά σύγχρονους, διαδραστικά συμμετοχικούς, όχι φολ-

ΤΕΧΝΕΣ

SHOULD I STAY OR SHOULD I GO

Μενέλαος Καραμαγγιώλης

κλωρικά εμπορεύσιμους, αλλά παρόντες ισότιμα και ουσιαστικά. Οι ήρωες αυτού του ντοκιμαντέρ είναι αισιόδοξοι και μαχητικοί.

Μετά από μια παράλληλη επιτυχημένη διαδρομή στην μυθοπλασία και το ντοκιμαντέρ, τι ξεχωριστό θεωρείτε ότι προσφέρει ο κινηματογράφος τεκμηρίωσης;

Όταν ξεκίνησα να κάνω ταινίες βαριόμουν (ή φοβόμουν) τα ντοκιμαντέρ, αλληθώριζα προς τη μυθοπλασία. Όταν πέρασα στη μυθοπλασία, «ξεχαρμάνιασα» γράφοντας και σκηνοθετώντας ιστορίες για ηθοποιούς. Ξαναγυρίζοντας στο ντοκιμαντέρ, απενοχοποιημένα, ανακάλυψα τη μεγάλη τροφοδοτική δύναμη αυτού του κινηματογράφου της αμεσότητας όχι μόνο στη μυθοπλασία, αλλά και στην ίδια τη ζωή, όπως διαδραματίζεται καθημερινά αμείλικτη γύρω μας και μέσα μας. Πιστεύω ότι στις μεγάλες ταινίες κρύβεται πάντα η αληθινή ζωή και πίσω από τις σπουδαίες ερμηνείες κρύβονται οι πραγματικοί ήρωες ως έναυσμα. Συγχρόνως συνειδητοποιώ την επίδραση του ντοκιμαντέρ σ' όσους παλεύουν

να ψελλίσουν ό,τι τους τρώει και τους τυραννάει μέσα τους. Βλέπω καλλιτέχνες που τροφοδοτούνται από τα ντοκιμαντέρ ή κινηματογραφιστές που στο ντοκιμαντέρ βρίσκουν έναν εφικτό τρόπο να κάνουν τις ταινίες που θέλουν. Βλέπω ιστορίες που δεν τόλμησαν να ειπωθούν αλλιώς – ή που δεν θα έπειθαν αν λέγονταν αλλιώς. Βλέπω τη μυθοπλασία να παρακολουθεί σαν κοράκι τα ντοκιμαντέρ ψάχνοντας θέματα και τεχνικές. Βλέπω ντοκιμαντέρ που αποτυπώνουν και αποκαθιστούν αδικίες και παρεξηγήσεις. Μέσα σε ένα σύμπαν που ο φακός γίνεται αδιάκριτος κι αμείλικτος δικτάτορας, βλέπω να 'ρχονται τα ντοκιμαντέρ και να επαναπροσδιορίζουν την έννοια της ουσιαστικής αποτύπωσης και αναπαράστασης. Ο κινηματογράφος αυτός δεν φοβάται να πειραματιστεί με κάθε μέσο αποτύπωσης και βρίσκει τρόπο να συναντά ό,τι παλεύει κάθε ταινία: την αλήθεια, την καθαρότητα, την ουσιαστική εμπλοκή του θεατή. Έτσι επιστρέφω στη μυθοπλασία επαρκέστερα «οπλισμένος», με καβάντζα μου ουσιαστική πάντα το ντοκιμαντέρ.

1

2

3

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

Η ΠΟΛΗ ΑΛΛΙΩΣ

Μέσα στην πόλη και δίπλα της. Με φόντο το αστικό τοπίο και τα περίχωρά του, οι εικόνες εναλλάσσονται με αστραπιαίο ρυθμό. Κόντρα σε όποια ήπια, φυσιολογική διαδικασία υπαγορεύει το ανθρώπινο βιολογικό ρολόι. Οι εικόνες γεννιούνται και πεθαίνουν, αφήνοντας αμυδρά αποτυπώματα. Μέσα στην πόλη και δίπλα της, ξεδιπλώνονται κάποιες ακόμα ιστορίες, φαινομενικά απλές, καθημερινές, ικανές ωστόσο να προκαλέσουν μικρά σοκ. Σοκ που σε τινάζουν απ' τη βολή, σε απιθώνουν στην άκρη ενός πεζοδρομίου και σε κάνουν να αναρωτιέσαι.

της **Δήμητρας Νικολοπούλου**

Τα ελληνικά ντοκιμαντέρ στο 16ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης αφηγούνται ανθρώπινες διαδρομές με κοινή συνισταμένη τη ζωή στην πόλη. Αλληλεγγύη, αντίδραση, κρίση, μετανάστευση, θέληση, επιβίωση, όλα περνούν απ' την οθόνη, κάνοντας τον απέναντι, διπλανό μας.

66 καθηγητές παραδίδουν μαθήματα... συλλογικότητας και μουσικής στο **Κοινωνικό Ωδείο [1]** (Θέκλα Μαλάμου και Αλεξάνδρα Σαλίμπα). Με τους δικούς τους κανόνες στήνουν ένα εγχείρημα που προσφέρει δωρεάν μαθήματα μουσικής σε εκατό μαθητές διαφορετικών ηλικιών οι οποίοι δεν διαθέτουν την οικονομική δυνατότητα να μνηθούν στον κόσμο της μουσικής. Αφήνονται στα χέρια αυτών των ανθρώπων και στη δύναμη μιας τέχνης που τους απελευθερώνει έστω και παροδικά απ' τα δεσμά της κρίσης. Η συλλογικότητα και η έννοια της κοινότητας, αποκτούν νέα διάσταση και στο ντοκιμαντέρ της Αλκμήνης Μπούρα **Point of no Return. [2]** Εδώ πρωταγωνιστούν άνθρωποι που επιλέγουν να μην είναι τα θύματα αυτής της κρίσης. Γεννούν ιδέες, κυνηγούν καινοτόμα προγράμματα, ανακαλύπτουν ξανά ξεχασμένους πόρους, επιλέγουν να δουν αυτή την κρίση ως μεγάλη πρόκληση, σε μια Ελλάδα που δοκιμάζεται. Μια άλλη διάσταση της κρίσης, διαχειρίζεται στο **Polka in Athens [3]** η Κατερίνα-Μάρθα Κλαρκ. Η μετανάστευση έρχεται εδώ στο προσκήνιο μέσα από την ιστορία μιας γυναίκας. Απ' την Πολωνία στην Αθήνα, και ξανά πίσω. Ένας κύκλος μετανάστευσης που ανοίγει προς την Ελλάδα. Μια νέα γυναίκα απ' την Πολωνία κυνηγά το όνειρό της στην Αθήνα, γίνεται ηθοποιός, στήνει μια νέα ζωή σε νέα πατρίδα. Με την οικονομική κρίση αναγκάζεται να επιστρέψει, κλείνοντας τον κύκλο. Πίσω στην Αθήνα, στο κέντρο, ο Αντώνης Τολάκης ακολουθεί μια παρέα παιδιών που ζουν στο δρόμο. Όλοι τους, ανήλικοι

πρόσφυγες από το Αφγανιστάν. Τίτλος του ντοκιμαντέρ, **Ηλιόσποροι. [4]** Ο 12χρονος Σαϊντ, τους πουλά όλη μέρα στα πάρκα και στις πλατείες της πόλης. Στα όρια της απόλυτης φτώχειας, αναζητά φαγητό στα φιλανθρωπικά συσσίτια. Μαζί με τους φίλους του, ονειρεύεται να βρεθεί στον ευρωπαϊκό Βορρά, να πάει σχολείο, να βρει δουλειά. Προς το παρόν, εγκλωβισμένος στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης και της ρατσιστικής βίας, ο Σαϊντ το λέει ξεκάθαρα: «Είμαι εδώ περίπου δύο χρόνια κι είναι σαν να έχουν περάσει είκοσι».

Λίγο έξω απ' την πόλη, το **128 Κερατέα: Μια πραγματική ιστορία [5]** (Βάιος Σύρρος, Γρηγόρης Οικονομίδης) καταγράφει μια μάχη. Δαβίδ εναντίον Γολιάθ. Οι κάτοικοι της Κερατέας προσπαθούν να ανατρέψουν την πολιτική απόφαση για τη δημιουργία χώρου ταφής σκουπιδιών. Η κάμερα καταγράφει επί 128 μέρες, τη βίαιη αντιπαράθεση των κατοίκων με την κεντρική εξουσία, μια σύγκρουση που πήρε διεθνή δημοσιότητα.

Η θέληση και το πείσμα να πετύχεις κόντρα σε όλα, έχει στο ντοκιμαντέρ της Ελένης Χρυσομάλλη μια δική του λέξη: Βόη! Στο ντοκιμαντέρ **Βόη - Ένας αγώνας τυφλών [6]** η Αθλητική Ένωση Τυφλών «Πυρός», με έδρα τη Σχολή Τυφλών Θεσσαλονίκης, αποτελείται από δέκα ποδοσφαιριστές που προπονούνται δύο φορές την εβδομάδα, για έναν τελικό αγώνα μεταξύ τους. Οι τερματοφύλακες είναι οι μόνοι που έχουν όραση και καθοδηγούν τους παίκτες στο γήπεδο. Μια αγαπημένη συνήθεια καταγράφει η Μαγδαληνή Ρεμούνδου στο ντοκιμαντέρ **2013 Θερινά σινεμά στην Αθήνα. [7]** Διατηρητέα (με το νόμο της Μελίνας), τα θερινά σινεμά αποτελούν σημείο αναφοράς μιας Ελλάδας που όταν ανοίγει ο καιρός ξεχνά όσα την τυρανούν και επιλέγει τον αγαπημένο θερινό (κινηματογράφο): ταινία και καλή παρέα.

4

5

6

7

PARTISAN
AS BAR AS IT GETS.

ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ 29 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. FACEBOOK PARTIZAN_BAR

print it

AUTHORWAVE
create with us

Your one **POST PRODUCTION** stop

GRADE | ACQUIRE | EDIT | FINISH | MASTER

Since our kick-start in 2007, throughout those six years we became involved with a lot of projects. That experience, along with a team of trusty collaborators and with the support of a constantly upgraded advanced equipment we can provide you with the opportunity to visualize your work.

6, Ifikratous str., Athens, Atika, 116 34, Greece | 210 75 61 050 | www.authorwave.com

CAFE - BARS -20%	BARS - CLUBS -20%	LIVE ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΚΗΝΕΣ -20%	ΦΑΓΗΤΟ -20%	ΚΙΝΗΜΑΤΟ-ΓΡΑΦΟΣ -20% ΕΩΣ -50%	ΘΕΑΤΡΟ -20% ΕΩΣ -50%
----------------------------	-----------------------------	-------------------------------------	-----------------------	--	-----------------------------------

ΚΑΡΤΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΓΙΑ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

biscotto MEMBERS

ΓΙΝΕ ΜΕΛΟΣ ΣΤΟ www.biscotto.gr

3.000+
biscotto MEMBERS
«ΒΓΑΙΝΟΥΝ» ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΚΕΡΔΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ 20% - 50%

www.biscotto.gr | facebook.com/biscotto2310 | twitter.com/biscotto2310 | foursquare.com/biscotto2310

Ανοιξτε τη θάλασσα!

KONBA
ΚΟΝΣΕΡΒΟΠΟΙΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Χταπόδι Trata
Μοεχοχτάποδο Trata
Καλαμάρι Flokos
Ποικιλία (μεγάλη) KONBA

Απολαύστε τη φετινή Σαρακοστή με τη μεγαλύτερη και νοστιμότερη ποικιλία θαλασσινών TRATA & FLOKOS

www.konva.gr

ΣΥΜΒΙΩΣΗ Ή ΕΠΙΒΙΩΣΗ;

Ένα σύμφωνο που αποκλείει τα ομοφιλόφυλα ζευγάρια και η διεθνής καταδίκη του

του Παναγιώτη Δημητρά

Στο ντοκιμαντέρ *Εκτός δρόμου* ένας διεμφυλικός πρώην πρωταθλητής του ράλι ερωτεύεται την αποκλειστική της ηλικιωμένης μητέρας του. Στο *Αυτή είναι ο σύζυγός μου*, ένας δικηγόρος εμφανίζεται μια ωραία πρωία στο δικαστήριο ντυμένος γυναίκα – και επιθυμεί να κρατήσει το γάμο του, καθώς είναι ακόμη ερωτευμένος με τη γυναίκα του. Στο *Γεια σου ξένε*, ένα παντρεμένο ζευγάρι ανδρών που γουστάρουν και γυναίκες προσπαθούν πότε να «ανοίξουν» και πότε να κλείσουν τη σχέση τους. Κι ενώ χιλιάδες ζευγάρια ανά την υφήλιο διεκδικούν την εφαρμογή και την προστασία του τρόπου ζωής που ονειρεύονται, στην Ελλάδα τα πράγματα ίσως αργήσουν να αλλάξουν.

Με το νόμο 3719 του 2008 δόθηκε νομική αναγνώριση στη σύμβιωση ζευγαριών που δεν επιθυμούν να τελέσουν γάμο. Η Ελλάδα ακολουθούσε πολλές ευρωπαϊκές και άλλες χώρες που είχαν αναγνωρίσει νομικά την οικογενειακή συμβίωση ζευγαριών εκτός γάμου. Αντίθετα όμως με όλες τις άλλες χώρες, η αναγνώριση αυτή ισχύει μόνο για ετερόφυλα ζευγάρια. Η εκτεταμένη ομοερωτοφοβία στην ελληνική κοινωνία με θεσμικό σημαιοφόρο την Εκκλησία της Ελλάδος εμπόδισε την τότε κυβέρνηση της ΝΔ να νομοθετήσει το σύμφωνο συμβίωσης για όλα τα ζευγάρια, ομόφυλα και ετερόφυλα. Μετά το 2009, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δεν τροποποίησε το νόμο. Τα μικρότερα κόμματα, περιλα-

βανόμενων των ΣΥΡΙΖΑ και Δημοκρατικής Αριστεράς, παρά τα αιτήματα των οργανώσεων που υποστηρίζουν τα δικαιώματα των ομοερωτικών ατόμων, δεν κατέθεσαν τροπολογία για την κατάργηση της διάκρισης.

Για τους λόγους αυτούς, τέσσερα ομόφυλα ζευγάρια (δύο γκέι και δύο λεσβιακά) προσέφυγαν το Μάιο 2009 στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ). Στις 7 Νοεμβρίου 2013, το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε πως είναι ανεπίτρεπτη κάθε διάκριση σε βάρος ομόφυλων ζευγαριών ως προς το δικαίωμά τους να επιλέγουν το σύντροφό τους και να διαμορφώνουν από κοινού την οικογενειακή τους ζωή. Το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα επειδή ο νόμος έδωσε τη δυνατότητα μόνο σε ετερό-

φυλα ζευγάρια να συνάπτουν σύμφωνο συμβίωσης, κάτι το οποίο έρχεται σε αντίθεση με το δικαίωμα σε οικογενειακή ζωή (άρθρο 8 ΕΣΔΑ) και με την απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 14 ΕΣΔΑ).

Σε εκτέλεση της απόφασης αυτής, έπρεπε να γίνει άμεση τροποποίηση του νόμου. Στις 12 Νοεμβρίου 2013, τα προσφεύγοντα άτομα και οι συναφείς οργανώσεις έκαναν δημόσια έκκληση προς τους βουλευτές και τις βουλευτίνες να καταθέσουν αμέσως προς ψήφιση τροποποίηση ώστε σύμφωνο συμβίωσης να μπορούν να συνάπτουν δύο ενήλικα πρόσωπα χωρίς καμιά αναφορά σε φύλο.

Στις ημέρες και εβδομάδες που ακολούθησαν, ο ΣΥΡΙΖΑ κατέθεσε ολοκληρωμένη πρόταση νόμου όχι μόνο για την επέκταση του συμφώνου συμβίωσης στα

ομόφυλα ζευγάρια αλλά και για την παροχή ουσιαστικών δικαιωμάτων στις «συμφωνημένες» οικογένειες. ΔΗΜΑΡ και ΠΑΣΟΚ κατέθεσαν την τροπολογία που ζήτησαν τα προσφεύγοντα άτομα και οι οργανώσεις. Μέχρι σήμερα, πρόταση νόμου και τροπολογία δεν έχουν συζητηθεί στη Βουλή: μόνο η ΔΗΜΑΡ διαμαρτύρεται γι' αυτό.

Περισσότερα από 150 ζευγάρια (δηλαδή περισσότερα από 300 άτομα) έχουν ήδη ετοιμάσει νέα προσφυγή στο ΕΔΔΑ ώστε αυτό να ξανακαταδικάσει την Ελλάδα και να την υποχρεώσει ρητά να αλλάξει το νόμο...

Ο Παναγιώτης Δημητράς είναι εκπρόσωπος του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι.

ΓΕΙΑ ΣΟΥ ΞΕΝΕ
Τομάς Αμάν

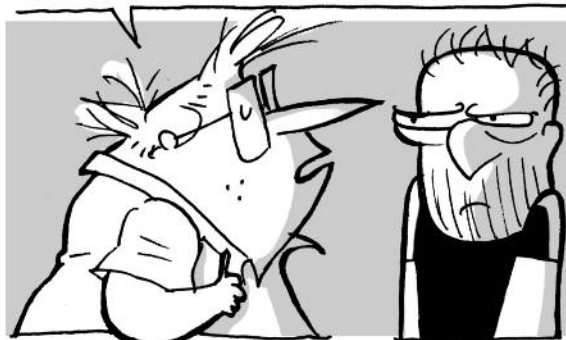

ΕΚΤΟΣ ΔΡΟΜΟΥ
Ελίζα Αμορούζο

ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΥΖΥΓΟΣ ΜΟΥ
Ανναμαρία Γκαλόνε, Γκλόρια Άουρα Μπορτολίνι

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ ΜΑΣ ΖΗΤΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ.

ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΝΑ ΚΑΝΩ ΕΝΑ ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣ...

1

2

4

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ

1. Ο Νικόλα Φιλίμπέρ, τιμώμενο πρόσωπο του 16ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.
2. Η λαϊκή ετυμηγορία. Θεατές ψηφίζουν για το βραβείο κοινού.
3. Ανήσυχα νιάτα, μπροστά στο γκισέ εισιτηρίων, στο box του Φεστιβάλ στην πλατεία Αριστοτέλους.
4. Έναρξη του εργαστηρίου του EDN.
5. Η Ναντίν Μάντο, εκ των σκηνοθετριών της ταινίας *Αμερικανικό κοινόβιο*.
6. Η σκηνοθέτρια Μύρνα Τσάπα, που υπογράφει την ταινία *Στο φαρμακείο*.
7. Στο πάρτι έναρξης του Φεστιβάλ, στις 14 Μαρτίου.
8. Ο ζωγράφος Παναγιώτης Τέτσης, το έργο του οποίου παρουσίασε ο σκηνοθέτης Γιάννης Βαμβακάς.
9. Just Talking: Συζητώντας για σινεμά και για την πραγματικότητα που το εμπνέει.
10. Τελευταίο τριήμερο του φεστιβάλ και ο κόσμος συνωστίζεται στις αίθουσες της διοργάνωσης.
11. Ο διευθυντής του Φεστιβάλ Δημήτρης Εϊπίδης (αριστερά) με τον φωτογράφο Ένρι Τσανάι στα εγκαίνια της έκθεση φωτογραφίας του δεύτερου.

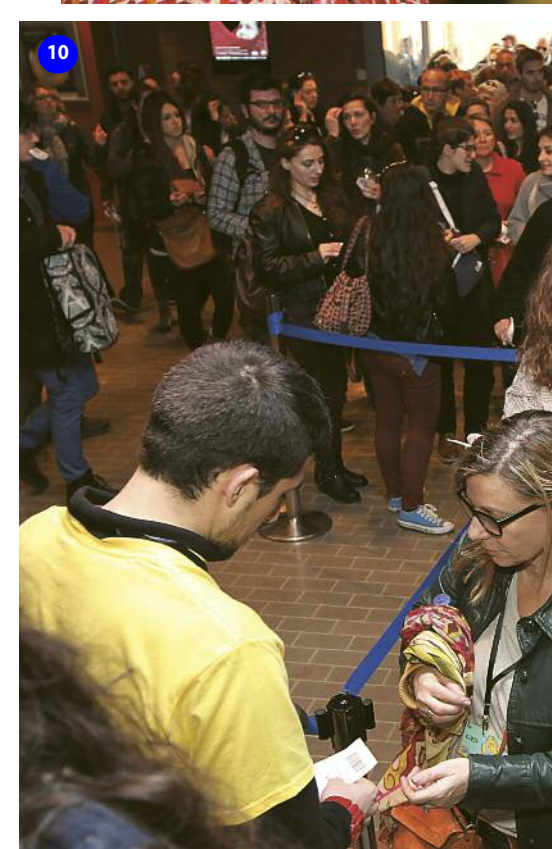

5

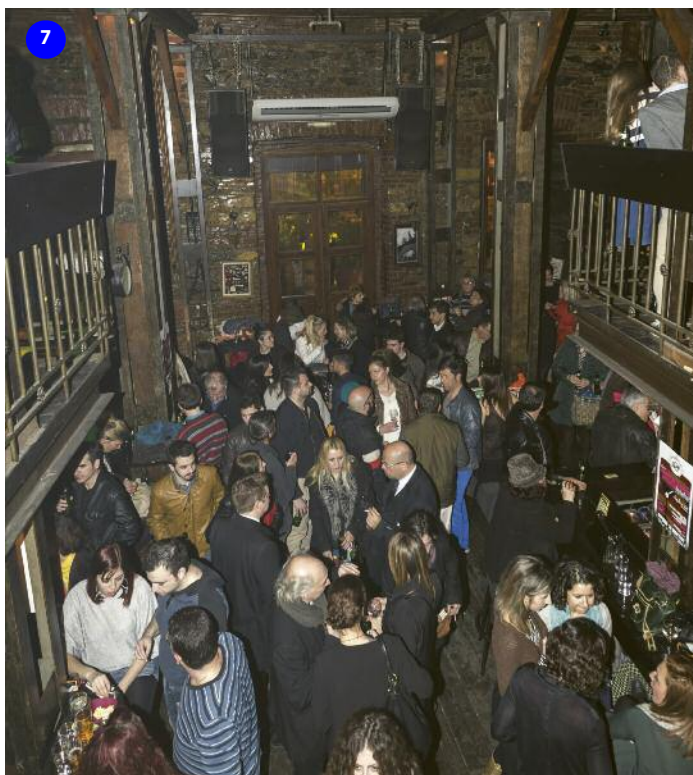

9

TDF MOMENTS

10

protagon.gr

Ιστορίες για να σκεφτόμαστε διαφορετικά

ΜΟΥΣΙΚΗ
ΘΕΑΤΡΟ
ΣΙΝΕΜΑ
ΧΟΡΟΣ
ΤΕΧΝΕΣ
ΒΙΒΛΙΟ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΠΑΙΔΙ
ΘΕΜΑΤΑ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΑΡΘΡΑ

culture now.gr

ΟΙΝΟΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οίνοι Βορείου Ελλάδος

Γραφεία: Γιαννιτών 90, 54 627 Θεσσαλονίκη, Τ: 2310 281 617, F: 2310 281 619, E: info@wineroads.gr
 www.winesofnorthgreece.gr, www.wineroads.gr, www.facebook.com/winesofnorthgreece.gr
 Wines of NorthGreece @Wines_ofNorthGR, wines_of_north_greece

το Ελληνικόν
 Green Family

Πρότυπα καταστήματα βιολογικών προϊόντων.

γεννιέται
 στη φύση

περνάει από
 αυστηρό έλεγχο

το βρίσκετε
 στο Ελληνικόν!

BIO HELLAS
 Προτιμάτε πιστοποιημένα καταστήματα!

Απόκτησε το δικό σου κατάστημα, franchise "το Ελληνικόν"
 *
 Τηλ: 2310 222 156
 Fax: 2310 222 157
 info@greenfamily.gr

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
 Κέντρο: Βατικίων 28 - Τηλ: 2310 257 503
 Καλαμαριά: Θ. Σοφούλη 34 - Τηλ: 2310 429 044
 Πανόραμα: Κοιμηγών 27 - Τηλ: 2310 023 820
ΡΟΔΟΣ: Αμμοκώστου 10 - Τηλ: 22410 22430
ΣΑΝΘΗ: Δαγκλή 27 (στο εμπορικό κέντρο) - Τηλ: 25410 221222

greenfamily.gr
 online αγορές και παράδοση κατ' οίκον!

“Honor what originally inspired you.” Peter Wintonick’s words echo strongly around the festival. The Thessaloniki Documentary Festival will keep on honoring all the things, big or small, that trigger the creation of what we love: documentaries.

PETER WINTONICK TRIBUTE

We, in turn, honor the memory of Peter Wintonick. The following is taken from Peter’s Governor General Award Acceptance Speech (on Wednesday, March 22nd, 2006) and it beautifully captures his spirit.

So, what inspires me? Why do I do what I do?

- ✘ It’s the vermilion, ochre paint, which slashes through Van Gogh’s Sunflowers,
- ✘ It’s the magic 8 millimeter film camera that my father gave me when I was seven.
- ✘ It’s the pure, pure note of Joni Mitchell’s voice that we’ve all heard.
- ✘ It’s the pulse of my big heart, changing into a Maple Leaf,
- ✘ It’s the life force of Mahatma Gandhi’s simple handweaving loom,
- ✘ It’s this new century, Gandhi’s handloom has been transposed into the promise of a digital democracy.
- ✘ It’s the human rights workers wherever they are in the world, in the Philippines, in China, in Haiti, in Chile, in the mean streets of Canada and Quebec.
- ✘ It’s the song and dance of the Northern Lights in a Yukon Sky,
- ✘ It’s the stillness in a Haiku poem by Basho,
- ✘ It’s the Aboriginal elders painting their stories in the hinterlands,
- ✘ The Songs of the Wales in the Fleuve St. Laurent, near Tadoussac.
- ✘ It’s the Emile de Antonios, the Donald Britains, the Katerina Cizeks, the Michel Braults, the Francis Miquet, the Mark Achbars, the Frank Coles, the Sylvie Groulx, the Anand Patwardhans, the Huber Saupers, the Jean-Daniel Lafonds, yes, and a million other documentary makers in Canada and around the world who are building what I call docu-mocracy.
- ✘ It’s the Noam Chomskys, and socially responsible, engaged intellectuals,

THIS IS NOT THE END

by Elena Christopoulou

Peter Wintonick

- and a million other Educators, caregivers and pacifists who are laying down their bodies and their lives on the line every day of the year.
- ✘ It’s the young kids, and teenagers on the front line of global, social, economic and ecological justice and the next waves of enterprising, electric artists in my City State, Montreal.
- ✘ It’s shared visions and voices overcoming despair with dreams coming face to interface with the cold winds of reality.
- ✘ It’s a joke by Kurt Vonnegut, or a turn of a phrase from Gabriel Garcia Marquez.
- ✘ It’s an Oscar Peterson piano riff floating down the street.
- ✘ It’s the lives of every unknown artist and of every woman artist whom conventional history had forgotten.
- ✘ It’s my 96 year old Ukrainian grandmother who could not speak three words of English but knew how to smile,
- ✘ It’s my friends and family, my partner Christine and daughter, Mira,
- ✘ It’s your daughter, and your children, Your Excellency. They are our future.

- ✘ These are all the Saints of an unnamed goodness which I will call the Art of Life or the Life of Art.

This is what inspires me.

QUOTES:

“Film and comics are extremely different media, contrary to what is commonly assumed. Comics depend on a unique ability in our brain to instantly create patterns and meanings by combining and comparing separate images. Film instead depends on a limitation in our brain, creating the illusion of movement because we are unable to separate images from each other if they are shown in quick succession with a black space in between.” – Max Andersson, *Tito on Ice* (Views of the World)

“I had to leave my western views behind in order to understand how a mother – who adores her child – can decide to mutilate it, how a person who is informed about the horrible consequences clitoridectomy has on someone’s health may keep on de-

fending it and how the tolerance to this practice may be accounted for.” Christina Pitouli, *Bref* (Human Rights)

“The Afghan women who choose to become actors have so much love for their art that they are willing to die for it and fight for the freedom to have a right of choice. It’s a constant struggle.” – Anneta Papathanasiou, *Playing with Fire* (Human Rights)

“During the last centuries hope would arrive in Greece with those who had gone away and then returned. The film’s characters are optimistic and they keep on fighting, however desperate they might have been.” Menelaos Karaghliolis, *Should I Stay or Should I Go?* (Arts)

DON’T MISS:

- ✘ The Doc Market Party at the bar **Freideriko, agapi mou** on Friday (22:00, 87 Olympou St.)
- ✘ And, of course, the Party after the Closing Ceremony on Saturday (**Partizan bar**, 29 Valaoritou St.).

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ

16^ο Φεστιβάλ
Ντοκιμαντέρ
Θεσσαλονίκης

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
& ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ • www.hppt.gr